Фізична особа- підприємець

Лесюк Віталій Володимирович

м. Львів, вул. Патона б 2/3 кв. 35 79040 lesyukvitaly@ukr.net

ІПН 2576010251 Р/р (IBAN) UA 22 325365 0000002600401605158

Звіт про стратегічну екологічну оцінку

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ТРОСТЯНЕЦЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ З ПЕРСПЕКТИВОЮ ДО 2034 РОКУ

Розробник _____ ФОП ЛЕСЮК В.В. магістр державного управління

с. Тростянець 2026

ЗМІСТ

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ 2

ВСТУП 3

1. ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ ДОКУМЕНТУ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЙОГО ЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ 4

2. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ТА ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ ЦЬОГО СТАНУ, ЯКЩО ДОКУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ НЕ БУДЕ ЗАТВЕРДЖЕНО 10

3. ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ 29

4. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ РИЗИКИ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ДДП, ЗОКРЕМА ЩОДО ТЕРИТОРІЙ З ПРИРОДООХОРОННИМ СТАТУСОМ 34

5. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОМУ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУ, ДЕРЖАВНОМУ ТА ІНШИХ РІВНЯХ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ДДП, А ТАКОЖ ШЛЯХИ ВРАХУВАННЯ ТАКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІД ЧАС ЇЇ ПІДГОТОВКИ 40

6. ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ВТОРИННИХ, КУМУЛЯТИВНИХ, СИНЕРГІЧНИХ, КОРОТКО-, СЕРЕДНЬО- ТА ДОВГОСТРОКОВИХ, ПОСТІЙНИХ І ТИМЧАСОВИХ, ПОЗИТИВНИХ І НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ 48

7. ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДДП 53

8. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ, ЩО РОЗГЛЯДАЛИСЯ, ОПИС СПОСОБУ, В ЯКИЙ ЗДІЙСНЮВАЛАСЯ СЕО, У ТОМУ ЧИСЛІ БУДЬ-ЯКІ УСКЛАДНЕННЯ 57

9. ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДДП ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ 63

10. ОПИС ЙМОВІРНИХ ТРАНСКОРДОННИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ (ЗА НАЯВНОСТІ) 74

11. РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ 75

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

ГДК – Гранично допустима концентрація

ДДП – Документ державного планування

МСБ – Малий та середній бізнес

ОВНС – Оцінка впливу на навколишнє середовище

ПАТ – Публічне акціонерне товариство

РГ – Робоча група

СЕО – Стратегічна екологічна оцінка

ТПВ – Тверді побутові відходи

ВСТУП

На сучасному етапі становлення та розвитку громад все більшого значення набуває концепція сталого розвитку, спрямована на гармонізацію економічної, соціальної та екологічної складових.

Поява цієї концепції пов'язана з необхідністю розв'язання екологічних проблем і врахування екологічних питань у процесах планування та прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку регіонів.

Стратегічна екологічна оцінка стратегій, планів і програм дає можливість зосередитися на всебічному аналізі можливого впливу планованої діяльності на довкілля та здоров'я населення, використовувати результати цього аналізу для нівелювання або пом'якшення екологічних наслідків у процесі стратегічного планування.

Стратегічна екологічна оцінка (СЕО) – це новий дієвий інструмент реалізації екологічної політики, котрий базується на простому принципі: легше запобігти негативним для довкілля наслідкам діяльності на стадії планування, ніж виявляти та виправляти їх на стадії впровадження стратегічної ініціативи.

Метою СЕО є сприяння сталому розвитку шляхом забезпечення охорони довкілля, безпеки життєдіяльності населення та охорони його здоров'я, інтегрування екологічних вимог під час розроблення та затвердження документів державного планування.

Мета здійснення процедури стратегічної екологічної оцінки Стратегії – виконання вимог Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» та інтегрування її результатів в систему управління для сприяння сталому розвитку територіальної громади, зокрема шляхом забезпечення охорони довкілля, безпеки життєдіяльності населення та охорони його здоров'я, дотримання екологічних вимог. Стратегічна екологічна оцінка здійснюється на основі принципів законності та об'єктивності, гласності, участі громадськості, наукової обґрунтованості, збалансованості інтересів, комплексності, запобігання екологічній шкоді, довгострокового прогнозування, достовірності та повноти інформації у проекті документа, міжнародного екологічного співробітництва.

1. ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ ДОКУМЕНТУ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЙОГО ЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Відповідно до пункту 3 частини першої статті 1 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», документи державного планування – стратегії, плани, схеми, містобудівна документація, загальнодержавні програми, державні цільові програми та інші програми і програмні документи, включаючи зміни до них, які розробляються та/або підлягають затвердженню органом державної влади, органом місцевого самоврядування.

Стратегія розвитку Тростянецької селищної територіальної громади до 2034 року та Плану заходів Стратегії розвитку Тростянецької селищної територіальної громади до 2034 на 2026-2030 роки (надалі Стратегія)– це планувальний документ на тривалу перспективу, який визначає найважливіші цілі і завдання, інструменти їх реалізації, а також методи перевірки отриманих результатів політики сталого розвитку, що здійснюється на території громади.

Законодавчим підґрунтям розроблення Стратегії є закони України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про засади державної регіональної політики», «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» та постанови Кабінету Міністрів України від 26.04.2003 № 621 «Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проекту державного бюджету». Під час її розробки враховані положення низки нормативно-правових актів, а саме: Методичних рекомендацій щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад, що затверджені наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 21.12.2022 № 265 .

Стратегія розроблена на підставі Законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про засади державної регіональної політики» (із змінами і доповненнями Закону України від 09.07.2022 № 2389-IX), «Про стратегічну екологічну оцінку», «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики», «Про міжнародне територіальне співробітництво України», Указу Президента України від 25 липня 2015 року № 501/215 «Про затвердження Національної стратегії у сфері прав людини», Указу Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року», постанови Кабінету Міністрів України від 04 серпня 2023 року № 816 «Деякі питання розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації та проведення моніторингу реалізації зазначених стратегій і планів заходів», розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 року № 366-

р «Про схвалення Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року», розпорядження Кабінету Міністрів України від 20 жовтня 2021 року № 1363-р «Про схвалення Стратегії екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату на період до 2030 року», розпорядження Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2022 року № 752-р «Про Державну стратегію забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2030 року та затвердження операційного плану з її реалізації на 2022−2024 роки», наказу Мінрегіону «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад» від 21.12.2022 року №265, розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 червня 2024 року № 588-р «Про затвердження плану заходів з реалізації Дорожньої карти реформування управління публічними інвестиціями на 2024-2028 роки» та інших нормативно-правових актів і планувальних документів.

При розробці Стратегії було враховано Стратегію збалансованого регіонального розвитку Вінницької області на період до 2027 року.

Стратегія спрямована на ефективне розв'язання проблем економічного і соціального характеру та ґрунтується на аналізі тенденцій розвитку економіки поточної економічної ситуації в Україні, актуальних проблем і пріоритетів соціально-економічної сфери, а також на припущеннях, що враховують внутрішні та зовнішні фактори розвитку громади.

Документ підготовлено на строк та з урахуванням пріоритетів, що визначені оновленою Державною стратегією регіонального розвитку на 2021-2027 роки.

В теперішніх умовах наявність стратегії для громади є обов'язковою та важливою. Документ виконує три основні функції:

- скеровує і забезпечує безперервність політики відновлення і розвитку, надаючи орієнтири в управлінні громадою та вказівки для інших програмних документів на місцевому рівні;
- виконує роль допоміжного інструменту пошуку зовнішніх засобів фінансування ключових завдань і проєктів, що особливо важливо в умовах обмеженого бюджету громади та величезних інвестиційних потреб у найближчі роки;
- активізує та інтегрує місцеву спільноту, починаючи від процесу розробки Стратегії, через спільну реалізацію, до оцінювання і постійного її вдосконалення.

За підсумком голосування членів Робочої Групи, визначено фінальний варіант Стратегічного бачення: Тростянецька громада 2034 – територія безпеки і стабільності, якісних освітніх, соціальних і комунальних послуг у південно-східній частині Вінницької області. Лідер за кількістю робочих місць на тисячу населення, інноваційних проєктів у сфері виробничої діяльності і охорони довкілля, культурний та історичний центр з розвиненою інфраструктурою туризму та сфери послуг.

Таблиця 1.1.

Структура цілей Тростянецької територіальної громади

Стратегічні цілі	Оперативні цілі	Технічні завдання на проєкти на 2026 -30рр.
1. Інноваційна економіка	1.1. Залучення інвестицій	1.1.1. Сформований інвестиційний портфель громади 1.1.2. Підготовлені земельні ділянки для розміщення виробництва 1.1.3. Налагоджена робота з інвесторами та бізнесом
	1.2. Партнерство влади і бізнесу	1.2.1. Організація періодичних зустрічей з місцевим бізнесом 1.2.2. Цифрові механізми взаємодії влади та підприємницького середовища
2. Якісні публічні послуги	2.1. Конкурентна освіта	2.1.1. Сучасні освітні заклади громади 2.1.2. Привабливе позашкілля 2.1.3. Рівний доступ до освіти 2.1.4. Безпечні умови навчання (укриття, безпека)
	2.2. Якісна медицина	2.2.1. Повсюдний доступ до якісних медичних послуг 2.2.2. Підтримка та якісна реабілітація ветеранів російсько-української війни 2.2.3. Оснащення закладів охорони здоров'я сучасним обладнанням
	2.3. Впізнавані культурні та туристичні продукти	2.3.1. Розвиток мережі бібліотечних та клубних просторів 2.3.2. Впізнавана громада 2.3.3. Розвиток туристичних локацій та маршрутів
	2.4. Наскрізна цифровізація громади	2.4.1. Розвиток електронних адміністративних послуг 2.4.2. Впровадження цифрових інструментів управління громадою 2.4.3. Доступ населення до цифрових сервісів
	2.5. Локальний лідер у сфері комунальних послуг	2.5.1. Ремонт та утримання доріг і тротуарів громади, створення безбар'єрних маршрутів 2.5.2. Модернізація та енергоефективність інженерних мереж, впровадження альтернативних джерел енергії 2.5.3. Забезпечення населення якісною питною водою 2.5.3. Модернізація матеріально-технічної бази комунальних підприємств
3. Безпечне середовище	3.1. Чисте довкілля	3.1.1. Організація системного вивезення відходів з усіх населених пунктів громади 3.1.2. Впровадження роздільного збору відходів 3.1.3. Ефективний контроль та моніторинг стану довкілля 3.1.4. Зменшення негативного впливу підприємств на довкілля 3.1.5. Збереження природних ресурсів (водні об’єкти, зелені зони, флора і фауна тощо)
	3.2. Покращення рівня безпеки в громаді	3.2.1. Розвиток системи громадської безпеки у громаді, у тому числі створення муніципальної варти 3.2.2. Підвищення спроможності реагування на надзвичайні ситуації 3.2.3. Впровадження систем відеонагляду “Безпечне місто”

		3.2.4. Розвиток систем оповіщення населення
4. Згуртована громада	4.1. Зручне транспортне сполучення з адмінцентром громади	4.1.1. Розвиток муніципальних перевезень у громаді 4.1.2. Облаштування комфортних та безпечних зупинок громадського транспорту 4.1.3. Забезпечення регулярного транспортного сполучення між населеними пунктами громади
	4.2. Ефективна співпраця влади і громадськості	4.2.1. Розвиток інституту дорадчих органів при селищному голові 4.2.2. Залучення представників різних груп населення до прийняття рішень 4.2.3. Розвиток механізмів громадської участі (опитування, консультації, електронні інструменти)

Розроблена Стратегія змістовно і структурно узгоджена з:
«Державною стратегією регіонального розвитку на 2021-2027 роки», затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 05 серпня 2020 року № 695 «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки»;
Стратегією розробленою з урахуванням положень «Стратегії збалансованого регіонального розвитку Вінницької області на період до 2027 року» (рішення обласної ради від 21 лютого 2020 року № 921).

Таблиця 1.2

Узгодженість стратегічних цілей Стратегії розвитку Тростянецької ТГ із стратегічними цілями Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки

Стратегічні цілі Стратегії розвитку Тростянецької ТГ	Стратегічні цілі Державної стратегії регіонального розвитку		
	1. Формування згуртованої держави в соціальному, гуманітарному, економічному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах	2. Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів	3. Розбудова ефективного багаторівневого врядування
Інноваційна економіка	+	++	++
Якісні публічні послуги	+	+	++
Безпечне середовище	++	+	+
Згуртована громада	+		+

Таблиця 1.3

Узгодженість стратегічних цілей Стратегії розвитку Тростянецької ТГ із стратегічними цілями Стратегія збалансованого регіонального розвитку Вінницької області на період до 2027 року

Стратегічні цілі Стратегії розвитку Тростянецької ТГ	Стратегія збалансованого регіонального розвитку Вінницької області на період до 2027 року				
	СЦ 1	СЦ 2	СЦ 3	СЦ 4	СЦ 5
Інноваційна економіка	++				
Якісні публічні послуги		++	++	++	
Безпечне середовище				++	++
Згуртована громада				++	

стратегічна ціль 1. конкурентоздатний регіон на основі інноваційного та сталого розвитку
стратегічна ціль 2. регіон належного та ефективного врядування
стратегічна ціль 3. регіон сталого гуманітарного розвитку
стратегічна ціль 4. регіон спроможних громад
стратегічна ціль 5. регіон безпечного середовища

таблиця 1.4

Узгодженість стратегічних цілей Стратегії розвитку Тростянецької ТГ із цілями Державної екологічної політики України на період до 2030 року

Стратегічні цілі Стратегії розвитку Тростянецької ТГ	Цілі Державної екологічної політики України на період до 2030 року				
	Ціль 1	Ціль 2	Ціль 3	Ціль 4	Ціль 5
Інноваційна економіка	0	+	++	++	0
Якісні публічні послуги	0	0	++	0	0
Безпечне середовище	0	++	++	++	++
Згуртована громада	+	0	0	0	++

Пояснення цілей Стратегії державної екологічної політики України на період до 2030 року:
“Ціль 1.” - Формування в суспільстві екологічних цінностей і засад сталого споживання та виробництва;
“Ціль 2” - Забезпечення сталого розвитку природно-ресурсного потенціалу України;
“Ціль 3” - Забезпечення інтеграції екологічної політики у процес прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку України;
“Ціль 4” - Зниження екологічних ризиків з метою мінімізації їх впливу на екосистеми, соціально-економічний розвиток та здоров’я населення;
“Ціль 5” - Удосконалення та розвиток державної системи природоохоронного управління.

Аналіз зв’язку Стратегії з документами державного, регіонального та місцевого рівнів свідчить, що її цілі узгоджуються з основними пріоритетами Державної

стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки, стратегічними цілями Стратегія збалансованого регіонального розвитку Вінницької області на період до 2027 року та частково узгоджуються з цілями Державної екологічної політики України на період до 2030 року. Потенційних суперечностей із документами вищого рівня не виявлено.

2. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ТА ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ ЦЬОГО СТАНУ, ЯКЩО ДОКУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ НЕ БУДЕ ЗАТВЕРДЖЕНО

В Тростянецькій селищній територіальній громаді створено 12 старостинських округів: Будянський старостинський округ з центром в с. Буди; Глибочанський старостинський округ з центром в с. Глибочок; Гордіївський старостинський округ з центром в с. Гордіївка; Демидівський старостинський округ с центром в с. Демидівка; Ілляшівський старостинський округ с центром в с. Ілляшівка; Капустянський старостинський округ с центром в с. Капустяни; Летківський старостинський округ з центром в с. Летківка; Олександрівський старостинський округ з центром в с. Олександрівка; Оляницький старостинський округ з центром в с. Оляниця; Савинецький старостинський округ з центром в с. Савинці; Тростянчицький старостинський округ з центром в с. Тростянчик; Четвертинівський старостинський округ з центром в с. Четвертинівка.

Тростянецька громада розташована у центральній частині України, у Вінницькій області, на відстані 120 км від обласного центру Вінниці. Відстань до столиці України становить 338 км, до найближчої країни ЄС - Румунії - 240 км.

Територія смт. Тростянець знаходиться в межах Ямпільсько – Придністровського фізико–географічного району, Придністровсько – Подільської області, яка представлена хвилястою підвищеною рівниною, розчленованою ярами і балками. У вигляді сучасної поверхні, а також розподілу і напрямків сітки річок і струмків простежується загальний нахил її з півночі на південь, а густина балочної сітки настільки велика, що переважають і стали основною формою рельєфу схили, а плоскі вододіли, які були найбільш поширені тт. в минулому. Цьому сприяє висока піддатливість до розмивання лесовидних карбонатних суглинків, які тут поширені.

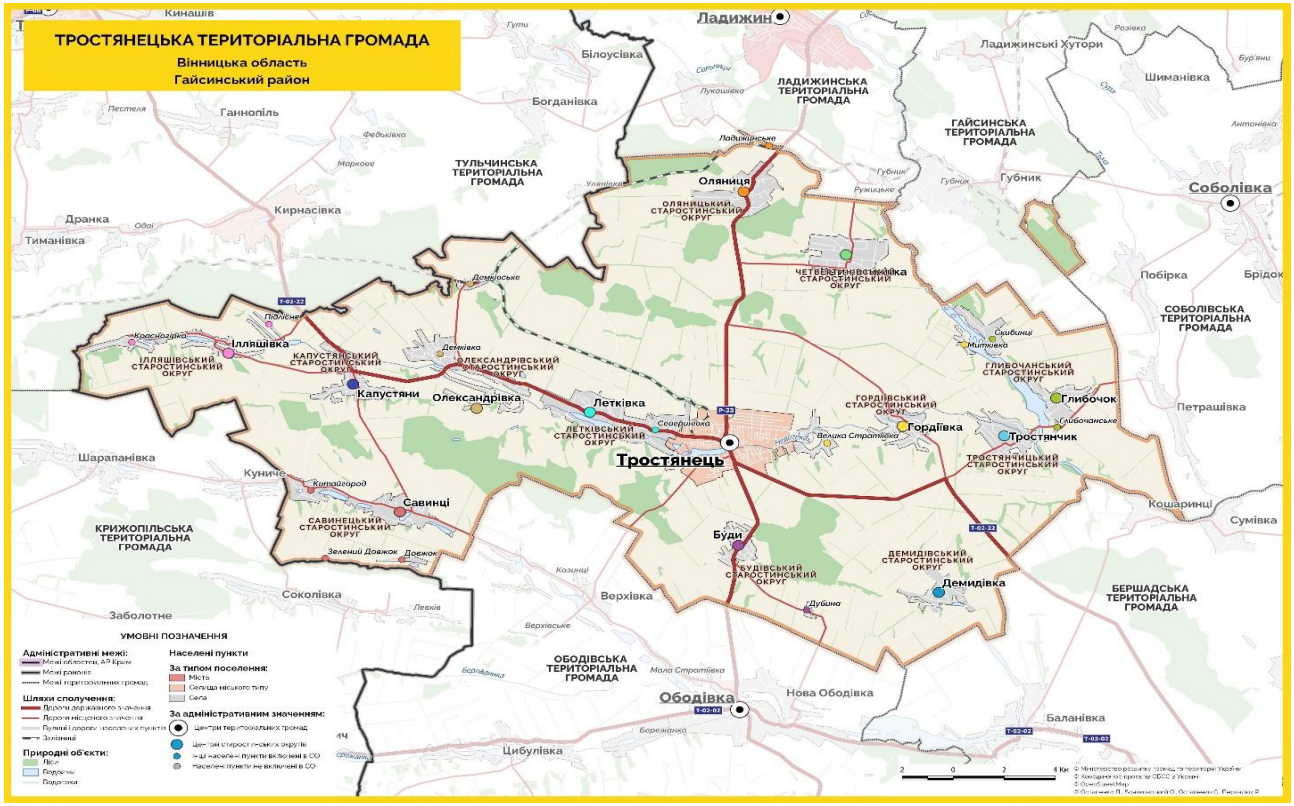

Рис. 2.1. Схема меж Тростянецької територіальної громади в складі Гайсинського району Вінницької області

Згідно схеми агрокліматичного районування Вінницької області територія смт. Тростянець знаходиться в південній агрокліматичній зоні, яка характеризується помірно – континентальним кліматом.

Важливим кліматичним показником для сільськогосподарського виробництва є температурний режим (хід температури повітря і ґрунту по сезонах року) і розподіл опадів. Так , весна починається з переходом середньодобової температури повітря через 0^0 в другій декаді березня продовжується приблизно два місяці. Умови зволоження і прогрівання ґрунтів на різних елементах рельєфу, не однакові.

Перехід добової температури повітря через +50 починається в першій декаді квітня (2–6 ІУ). На площах з малим стоком спостерігається слабе перезволоження ґрунту. Орний шар в основному переходить в пластичний стан, починається сівба ранніх колосових. В цей час випадає біля 25 мм опадів, що достатньо для проростання і розвитку рослин. До початку сівби, якщо зернових в 20 см шарі запаси продуктивної вологи становлять 40-45 мм, в метровому шарі – 200 мм.

З 5-10 квітня починається сівба цукрових буряків. Сума ефективних температур (вище +50) за період вегетації складає 2190-2409^0 вологозабезпеченість в метровому шарі достатня і складає 150-170 мм. Відносна вологість за цей період коливається в межах 50-77%.

Перехід добової температури через $+10^0$ припадає на середину третьої декади квітня – початок травня. Сума додатних температур за цей період складає 1221-

1510^0, а опадів випадає більше 40 мм. В цей час починається сівба гречки, проса, картоплі. Температура ґрунту сприяє розвитку теплолюбних культур.

Початком літа прийнято вважати дату стійкого переходу середньої добової температури через +15^0, яка починається в кінці першої половини травня і продовжується до другої половини вересня. На початку літа спостерігається рясне випадання опадів, що позитивно впливає на ріст зернових культур, багаторічних трав, кукурудзи. Найбільш теплі місяці – липень (+23,2^0) і серпень (+20,1^0). Абсолютний максимум температури повітря – +33,5^0.

Сума опадів за весь вегетаційний період складає 266 -276 мм. Літні опади, як правило, зливові і часто негативно, а то й згубно, впливають на збір одно – і багаторічних трав, а пізніше зернових. Після жнив які проходять в дуже короткий період починається підготовка ґрунту до сівби озимих культур.

Літо тепле, дні липня і серпня переважно сонячні, ясні. Кількість днів з повітряною засухою за весняно-літній період досягає 28, а ймовірність років з нею становить по району біля 95%. Це значить, що атмосферні засухи і суховії по території спостерігаються щорічно. Під час сівби зернових запаси продуктивної вологи в 20 см шарі ґрунту складають 25-30 мм. В окремі роки зменшуються до 8-10 мм, що негативно впливає на розвиток (особливо кущення) рослин.

Осінь починається в половині вересня і закінчується в третій декаді листопада, коли починається в половині вересня і закінчується в третій декаді листопада, коли починається перехід добової температури через 0^0. 27-30 вересня спостерігається перший заморозок на поверхні ґрунту, в повітрі – 6-12 жовтня.

З переходом температури через 0^0 в бік зниження дає початок зимі. Зима м'яка, часто з відлигами, які сприяють утворенню льодової кірки, це негативно впливає на пере зимування озимих. Тривалість зимового періоду 72 -83 дні. Середній з абсолютних мінімумів температури повітря коливається в межах 22,5 – 25,50. Середня тривалість періоду залягання снігового покриву 66 – 72 дні. Середня з максимальних висот снігового покриву становить 14 – 18 см. Під дією вітру сніг здувається з схилів в яри і балки. Отже, без затримання снігу зимою і на навесні рослинам може не вистачати вологи. Максимальна глибина промерзання ґрунту 70 – 81см, мінімальна -20 см.

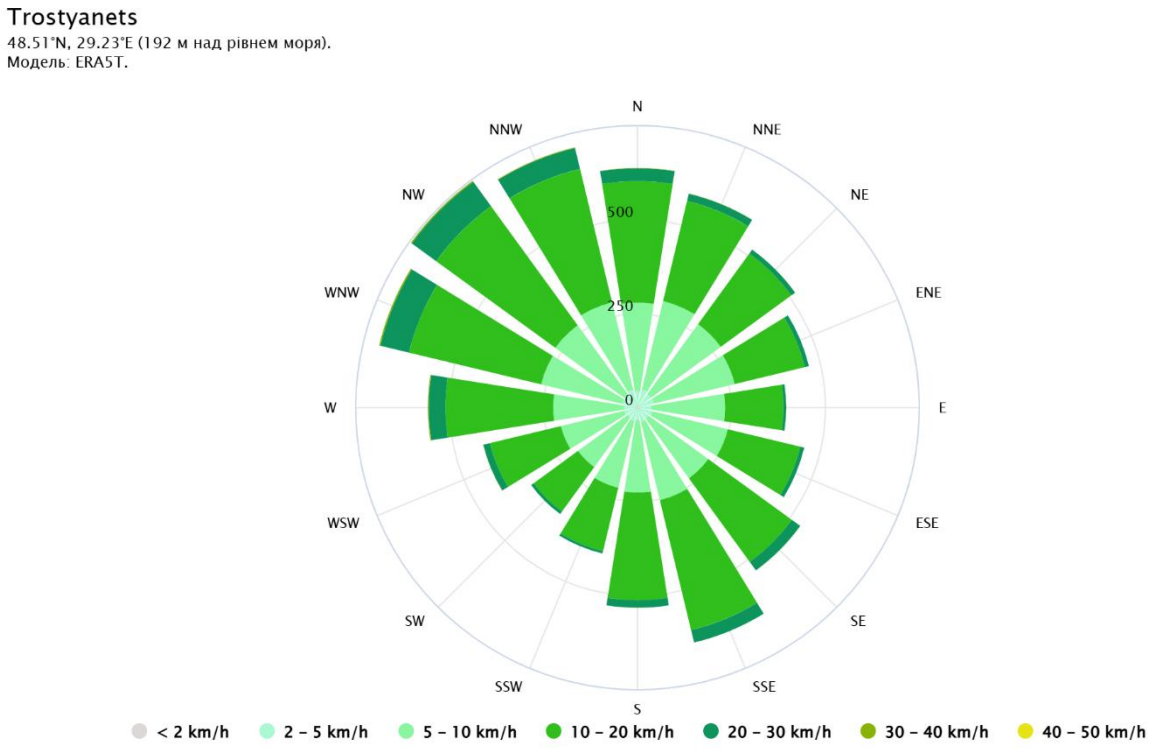

Рис. 2.2. Роза швидкості та напрямку вітрів с. Тростянець

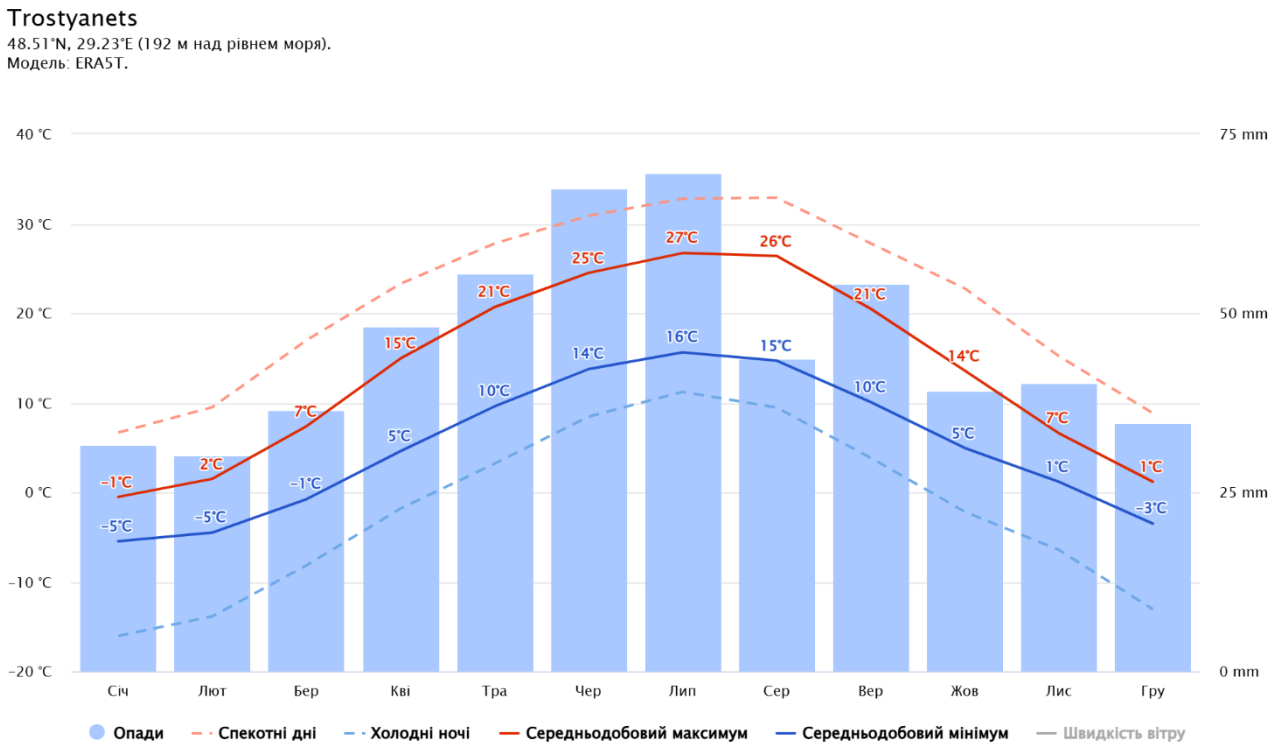

Рис. 2.3. Середні температури і опади

Trostyanets
48.51°N, 29.23°E (192 м над рівнем моря).
Модель: ERA5T.

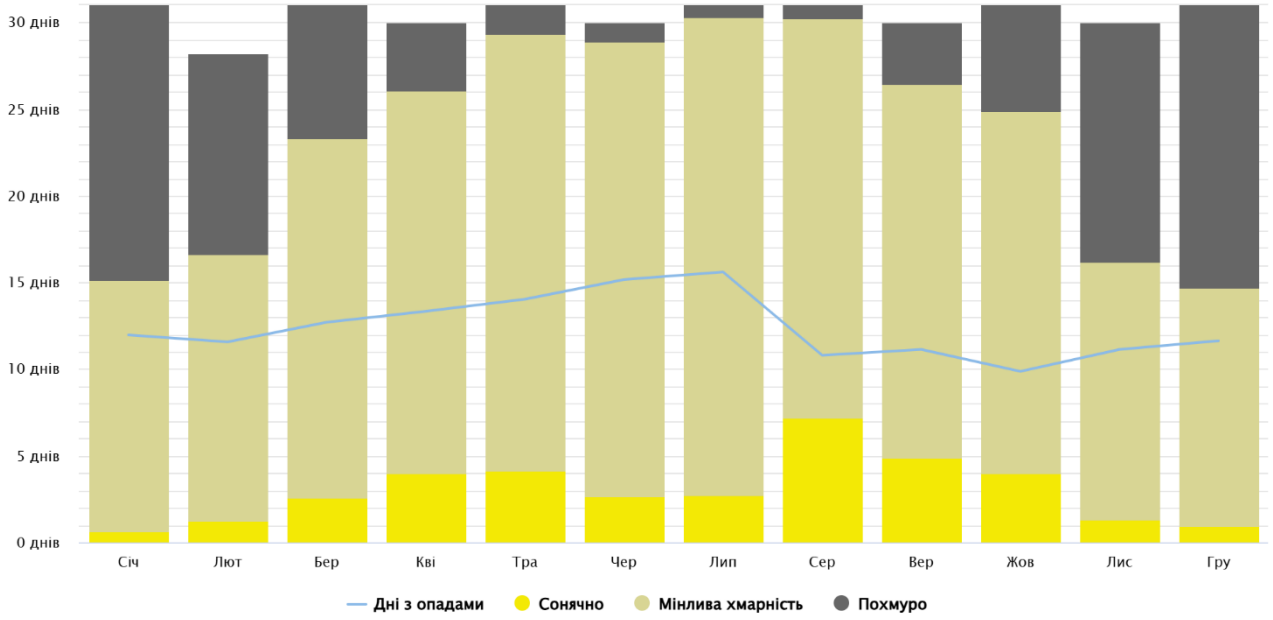

Рис. 2.4. Сонячні, похмурі і дні опадів

Trostyanets
48.51°N, 29.23°E (192 м над рівнем моря).
Модель: ERA5T.

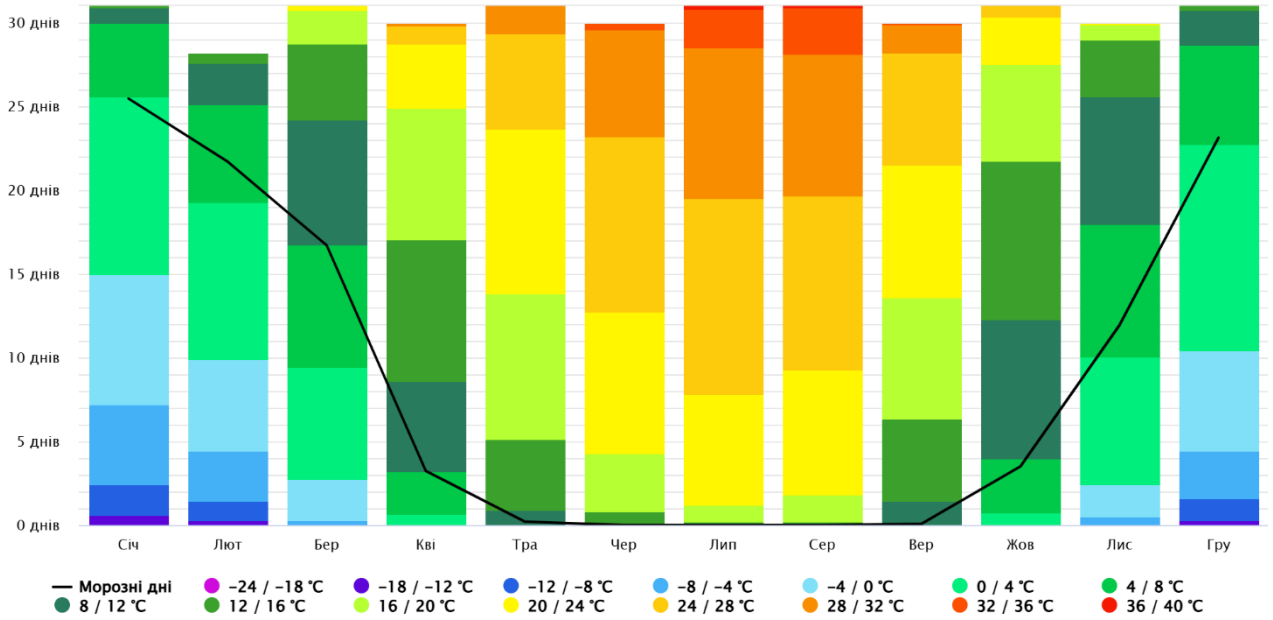

Рис. 2.5. Максимальні температури

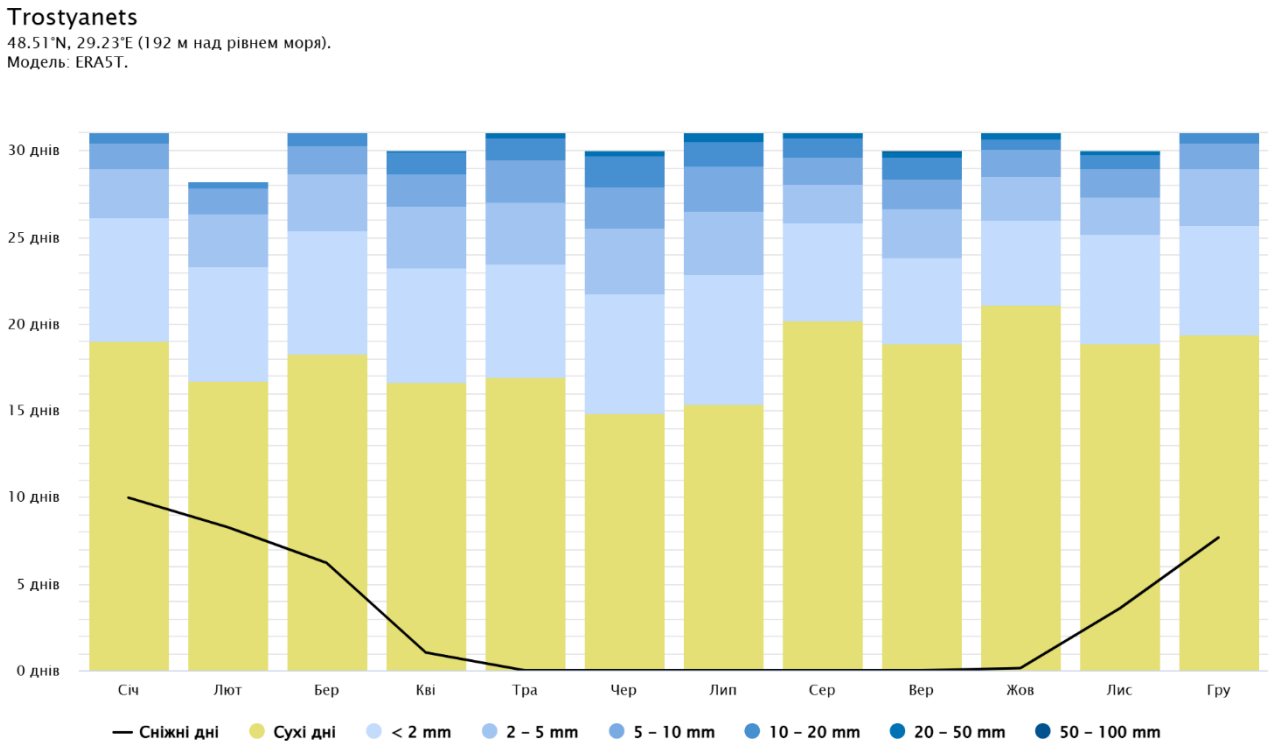

Рис. 2.6. Кількість опадів

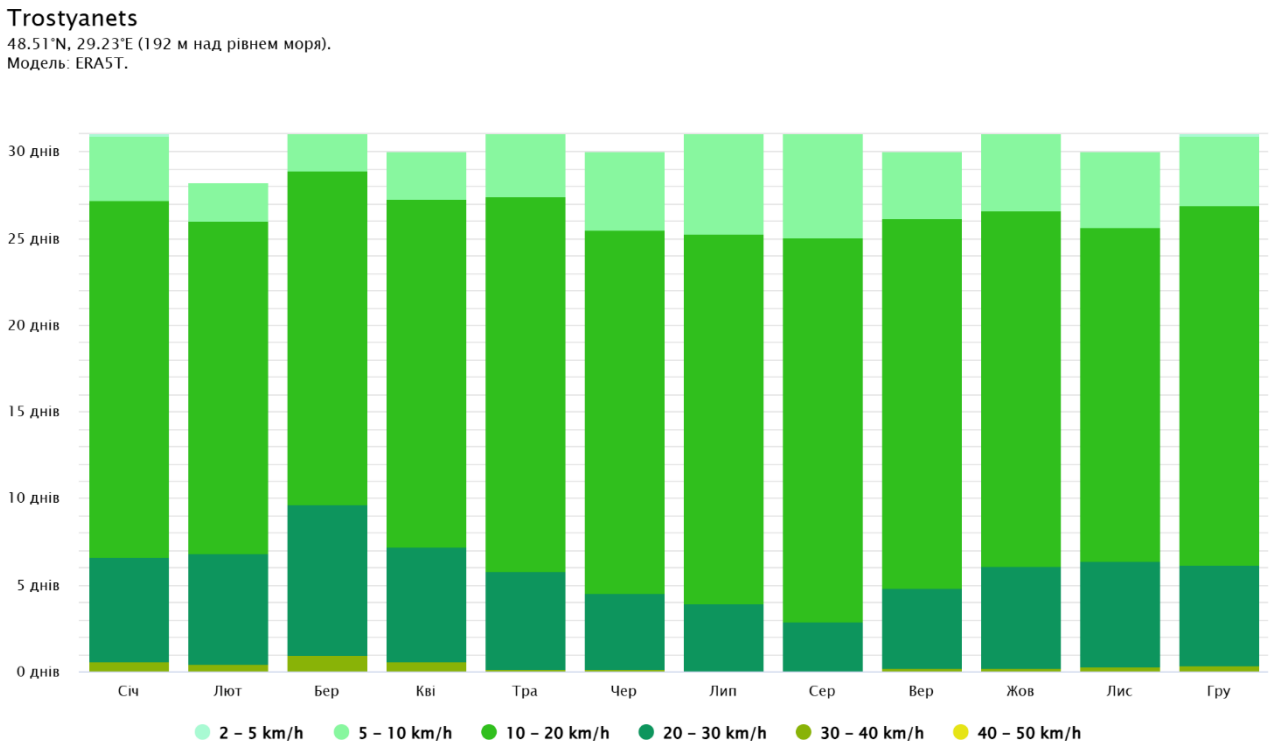

Рис. 2.7. Швидкість вітру

Ймовірний стан зміни клімату, якщо проєкт ДДП не буде затверджено.

Збереження існуючого стану використання території Тростянецької ТГ призводить до загроз для екологічного стану, в тому числі через низький рівень енергоефективності будівель (муніципальних та житлових), зношеність систем очищення стоків, поганий стан дорожнього полотна тощо.

Атмосферне повітря

За останніми опублікованими статистичними даними, у 2023 році у повітря Вінницької області від стаціонарних джерел потрапило 79,3 тис. т. забруднюючих речовин. Порівняно з 2022 роком кількість викидів збільшилась на 1,2 тис. т.

У 2022-2023 роках, як і в попередні роки, основними речовинами, що забруднювали повітря залишалися сполуки вуглецю та сірки (близько 80 % від загального обсягу викидів).

Основними забруднювачами повітря в області залишаються підприємства енергетичної промисловості, сільського господарства, переробної промисловості та транспортні підприємства.

Кількість викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел у роз- рахунку на квадратний кілометр території протягом 2023 року складала 2,94 т.

На душу населення в середньому по області припадає 52 кг викинутих у повітря забруднюючих речовин.

Випадків екстремально високих забруднень атмосфери протягом 2023 ро- ку не спостерігалось.

За даними ДУ «Вінницький обласний лабораторний центр МОЗ України» 6,9 % проб повітря, відібраних в міських та сільських поселеннях, не відповідаи вимогам за вмістом забруднюючих речовин за рахунок перевищення вмісту пилу, оксиду вуглецю, азоту діоксиду, фенолу та його похідних, формальдегіду.

Загалом, за звітний період стан атмосферного повітря змінився на краще за переважною більшістю показників, що відслідковувались. Виняток становить лише діоксид азоту, по якому відбулось зростання і середніх і максимальних концентрацій та сполуки важких металів за рахунок викидів що- річно зростаючої кількості автотранспорту.

Дослідження стану атмосферного повітря в межах області наразі здійснюється державною лабораторією Вінницького обласного лабораторного центру Міністерства охорони здоров'я України. Крім того, Вінницьким цент- ром гідрометеорології проводиться моніторинг стану атмосферних опадів ще на 4 стаціонарних пунктах спостережень.

Таблиця 2.1

Динаміка обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря за 2023 рік та два попередніх

Показники	2021	2022	2023
Загальна кількість (одиниць) дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря, виданих у поточному році суб'єкту господарювання, об'єкт якого належить до:	697	782	740
другої групи	*280*	*168*	*224*
третьої групи	*417*	*319*	*368*
Викиди забруднюючих речовин та парникових газів від	97,3	99,7	98,5

стаціонарних джерел, тис. т			
Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел у розрахунку на км², т	3,7	3,8	3,7
Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел у розрахунку на одну особу, кг	62,1	64,5	63,3

У 2023 році стан повітря в населених пунктах цілком може вважатися задовільним. За даними ДУ «Вінницький обласний лабораторний центр МОЗ України» лише близько 7 % проб повітря, відібраних в міських та сільських поселеннях, не відповідали вимогам за вмістом забруднюючих речовин за рахунок перевищення вмісту пилу, оксиду вуглецю, азоту діоксиду, фенолу та його похідних, формальдегіду.

Основними речовинами, що забруднюють атмосферне повітря населених пунктів є діоксид сірки (55,9%), речовини у вигляді твердих суспендованих частинок (14,6%), сполуки азоту (10,6%), метан (9,5%) та оксид вуглецю (6,7%).

Таблиця 2.2

Рівні забруднюючих речовин в атмосферному повітрі в зоні та агломерації (агломераціях)

Назва забруднюючої речовини	**Номер пункту спостережень**	**Річне середнє значення забруднюючої речовини**	**Зафіксовані перевищення граничних рівнів або цільових показників забруднюючих речовин**	**Зафіксовані перевищення інформаційного або порогів небезеки забруднюючих речовин**
Діоксид сірки	№№ 1 - 135	0,215 мг/м³	0,54 мг/м³	0,54 мг/м³
Азоту діоксиди	№№ 1 - 135	0,15 мг/м³	0,28 мг/м³	0,28 мг/м³
Вуглецю оксид	№№ 1 - 135	2,9 мг/м³	6,5 мг/м³	6,5 мг/м³
Пил	№№ 1 - 135	0,36 мг/м³	4,15 мг/м³	4,15 мг/м³
Аміак	№№ 1 - 135	0,13 мг/м³	0,36 мг/м³	0,36 мг/м³
Сажа	№№ 1 - 135	0,07 мг/м³	-	-
Сірководень	№№ 1 - 135	0,009 мг/м³	0,010 мг/м³	0,010 мг/м³
Фенол і його похідні	№№ 1 - 135	0,008 мг/м³	0,019 мг/м³	0,019 мг/м³
Формальдегід	№№ 1 - 135	0,030 мг/м³	0,29 мг/м³	0,29 мг/м³
Фтористий водень	№№ 1 - 135	0,0046 мг/м3	0,026 мг/м3	0,026 мг/м3
Оксид вуглецю	№№ 1 - 135	0,7571 мг/м3	-	-
Фтористий водень	№№ 1 - 135	0,0063 мг/м3	0,034 мг/м3	0,034 мг/м3

Дослідження стану атмосферного повітря в межах області наразі здійснюється державною лабораторією Вінницького обласного лабораторного центру Міністерства охорони здоров'я України. Крім того, Вінницьким цент- ром гідрометеорології проводиться моніторинг стану атмосферних опадів ще на 4 стаціонарних пунктах спостережень.

Водночас у Вінницькій області (поза межами агломерації «Вінниця») недержавними структурами встановлено 14 станцій (постів) моніторингу стану атмосферного повітря, з яких функціонує 4. Станції (пости) в реальному часі

здійснюють моніторинг та онлайн інформування про якість атмосферного повітря в регіоні.

Забруднення атмосферного повітря за ступенем хімічної небезпеки для живих організмів посідає перше місце, адже живі істоти використовують повітрязначно активніше ніж воду і їжу.

Основним джерелом забруднення атмосферного повітря в Тростянецькій громаді є викиди вихлопних газів автотранспорту, що зумовлено збільшенням кількості його одиниць. Стан забруднення атмосферного повітря впливає на здоров'я населення, шляхом загострення хронічних серцево-судинних хвороб, органів дихання, нервової системи, алергічним проявом тощо.

В осінньо-зимовий період забруднювачами атмосферного повітря є викиди котелень опалювальної системи, приватних будинків, індивідуальних опалювальних систем багатоквартирних будинків.

Важливо зазначити, що кореляція між рівнями забруднення довкілля і рівнем захворюваності не завжди означає прямий причинно-наслідковий зв'язок. Для встановлення впливу забруднюючих речовин на здоров'я людини та біорізноманіття необхідні довгострокові спостереження за контрольними групами, які в області наразі не здійснюються.

Ймовірний стан атмосферного повітря, якщо проєкт ДДП не буде затверджено.

У випадку, якщо проєкт Стратегії не буде затверджений, а заходи спрямовані на зниження викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря не будуть реалізовані, стан атмосферного повітря на території громади більш ймовірно залишатиметься на рівні сучасних показників.

Погіршення якості атмосферного повітря може призвести до зниження якості екологічних показників стану довкілля. Забруднення атмосферного повітря та накопичення в ньому шкідливих речовин може проявлятися в зростанні показників захворюваності й смертності від хвороб органів дихання та онкологічних захворювань, створюватиметься подальше існування ризиків шкідливого впливу на здоров'я населення, що мешкає (перебуває) в межах громади.

Стан дорожнього покриття в громаді є переважно незадовільним, що має безпосередній вплив на збільшення кількості шкідливих викидів від автомобілів. У зв'язку із збільшенням кількості автотранспорту та значним відсотком старих автомобілів можливо спрогнозувати збільшення викидів від пересувних джерел. Від транспорту потрапляють в природне середовище значні маси пилу, сажі, відпрацьованих газів, мастил, важких металів та інших речовин.

Без реалізації заходів, що спрямовані на покращення стану атмосферного повітря – рівень забруднення атмосферного повітря, швидше за все матиме тенденцію зростання, що може знизити рівень комфортного проживання населення.

Водні ресурси

Водні поверхневі ресурси громади складаються з водного басейну річки басейну Південного Бугу, це Балка, Батіг, Берладинка, Велика Грузка, Нетека, Південний Буг, Поволиче, Струмок, Тростянець та ставків, що розміщені в різних частинах громади. Підземні водні ресурси використовуються для водопостачання господарсько-питного та промислового призначення з артезіанських свердловин різної глибини.

На стан водного басейну та якість води, що вживається, негативно впливають недостатній розвиток мереж водопостачання та каналізації, стан існуючих мереж, нерозвиненість функціонуючої зливової каналізації та очисних споруд.

Головними факторами забруднення поверхневих та підземних вод громади є:

- відсутність зливової каналізації для збору води з поверхні полотна вулиць з інтенсивним транспортним рухом,
- використання канав для направлення зайвих зливових вод. Гідрографічна сітка на території Тростянецької громади представлена струмками, які протікають в днищах балок, а також ставок.

На основній території Тростянецької громади, яка представляє собою вододіли і схили, ґрунтові води залягають на значній глибині (більше 15 м) і на зволоження ґрунту впливу не мають. В зв'язку з тим, що лесевидні суглинки пухкі, рівень ґрунтових вод в них не постійний і залежить від кількості атмосферних опадів, і від сезонів року. Водний режим тут формується за рахунок талих снігових вод і дощу. Зволоження ґрунтів на вододілах достатнє, на схилах же рослини можуть страждати від посухи, особливо на середньо і сильно змитих ґрунтах, де крім браку опадів тут відбувається інтенсивне скидання вологи з поверхневим стоком, коли поверхневі води не встигають просочуватися в ґрунт.

Поверхневий стік, крім того, приводить до утворення промивин і ритвин.

Ґрунти лощин і балок зволожуються талими, дощовими, а також ґрунтовими водами, які тут знаходяться на глибині 0,8 – 1,2 метра і безпосередньо впливають на ґрунтоутворення

Водокористування та водовідведення.

В с. Тростянець діє комунальний водогін, що подає воду населенню.

Обслуговування комунального водогону здійснює комунальне підприємство Тростянецької селищної ради «Тростянецьводоканал».

Близько 60% населення смт. Тростянець забезпечено централізованим водопостачанням. В селищі знаходиться одна каналізаційна очисна споруда потужністю – 2990 м^3 за добу. Очисні споруди смт. Тростянець знаходяться на балансі ВАТ «Тростянецький м'ясокомбінат».

На території Тростянецької селищної ради знаходяться в комунальній власності 3 каналізаційно-насосних станції.

Водопровідні системи селища Тростянець, збудовано в 60-70 роки і експлуатуються понад 40 років. Понад 70 відсотків основних фондів водопровідно-каналізаційної мережі району знаходяться в аварійному стані. В мережах водогону селища Тростянець реєструється велика кількість аварій та проривів. Водопровідні мережі виконані з різнорідних матеріалів (азбестоцемент, сталь, чавун, поліетилен). Водопровідні мережі селища, як правило тупикові. Даний факт призводить до застою води в тупикових ділянках і відповідно до погіршення якості води. За останній період часу жоден із водогонів, не був реконструйований та капітально відремонтований. Проводяться, як правило, лише поточні ремонти, щоб ліквідувати прориви. При цьому нераціональні витрати та втрати питної води становлять в середньому понад 40%. Насосні агрегати, що встановлені в системах водопостачання та водовідведення відпрацювали встановлені терміни експлуатації і підлягають заміні.

На території Тростянецької ТГ у господарському віданні підприємства перебуває 55,1 км мереж водопостачання. В той же час на території Тростянецької ТГ утримуються та обслуговуються 4 артезіанські свердловини. На даний час наявні водопровідні мережі можуть частково забезпечити потреби населення в питній воді. Тому проблема водопостачання населення Тростянецької ТГ питною водою належної якості має стратегічне значення і потребує комплексного вирішення.

Безперебійне питне водопостачання та водовідведення забезпечується на основі єдиного управління, впровадження новітніх технологій, освоєння капіталовкладень, стабілізації економічного становища підприємств питного водопостачання та водовідведення, зниження витрат матеріальних та енергетичних ресурсів

Ймовірний стан водних ресурсів, якщо проєкт ДДП не буде затверджено.

У випадку, якщо проєкт Стратегії не буде затверджений, а заходи спрямовані на зниження негативного впливу на стан водних ресурсів не будуть реалізовані, в майбутньому існує загроза погіршення якісного стану водних ресурсів через потрапляння забруднених стічних вод до водних об'єктів, подальший розвиток житлової та громадської забудови населених пунктів області, як і виробничо-промислового сектору, спричинятиме техногенне навантаження на водні об'єкти, що розташовані на території громади.

Також у зв'язку із змінами клімату прогнозується поступове зменшення водності річок басейну через недостатню кількість опадів, які є основним джерелом наповнення річок регіону. Існує загроза руйнування екосистем поверхневих водних об'єктів внаслідок неефективної господарської діяльності, порушення

режимів використання ПЗС річок та інших водних об'єктів. В залежності від діяльності та її обсягів від рослинництва можливе забруднення води через використання добрив, гною, посилення ерозійних процесів розораних земель. Дані впливи призводять до забруднення води сполуками фосфору й нітрогену та евтрофікації природних водойм, до змін у водних екосистемах; використання засобів захисту рослин (ЗЗР) може призвести до забруднення поверхневих та підземних вод та серйозно вплинути на водні екосистеми.

Управління відходами

Важливою екологічною проблемою для громади залишається питання щодо поводження з відходами (їх утворення, накопичення, утилізація, вивіз на місця неорганізованого складування та ін.).

Тростянецька селищна рада має певний досвід у впровадженні моделі збору та вивезення ТПВ. Послуги відповідного характеру населенню громади надає Тростянецька селищна комунальна установа з благоустрою. Комунальною службою Тростянецька селищна комунальна установа з благоустрою було вивезено твердого сміття за 9 місяців 2025 року об'ємом 6177 м³ на полігон ТПВ, який знаходиться за межами селища Тростянець. Але присутній факт утворення стихійних сміттєзвалищ, який є свідченням недосконалості системи поводження з ТПВ.

На сьогодні послуги по вивезенню ТПВ надаються на усій території громади. 21% мешканців громади проживають у багатоквартирних будинках та охоплені послугою по збору сміття в контейнерні баки об'ємом 1,1 м3. Практика застосування контейнерів для збирання ТПВ показала доцільність використання стаціонарних сміттєзбірних контейнерів ємністю 1,1 м3 для багатоквартирної забудови.

Потреба у контейнерах для поетапного впровадження повної контейнеризації населених пунктів у громаді складає близько 150 одиниць. Збирання відходів від вищезазначених контейнерів здійснюється двома сміттєвозами. Вивезення сміття по підприємствах та житловому фонду здійснюється тракторною технікою.

На території громади побудовано 7 сучасних критих контейнерних майданчиків із металевою огорожею, площа яких дозволяє в подальшому встановити додаткові контейнери для роздільного збору твердих побутових.

Існуючий полігон ТПВ не відповідає чинним Державним будівельним нормам та санітарним правилам і нормам. У зв'язку з чим був виготовлений та затверджений детальний план відповідної території, який став основою для подальшого відведення земельної ділянки та виготовлення проекту будівництва «Реконструкція полігону твердих побутових відходів із розширенням та облаштуванням лінії сортування в с. Тростянець Вінницької області». Подальша робота дасть змогу протягом наступних років впровадити заходи з реконструкції та облаштування полігону.

Ймовірний стан управління відходами, якщо проєкт ДДП не буде затверджено.

У випадку, якщо проєкт ДДП не буде затверджений, а заходи не будуть реалізовані, стан операцій з управління відходами на території ТГ більш ймовірно залишатиметься на рівні сучасних показників, а у довгостроковій перспективі погіршуватиметься.

В разі не виконання заходів, передбачених Стратегією, фактор операцій з управління відходами матиме найбільше значення серед ризиків шкідливого впливу на довкілля на території громади.

Зважаючи на загальноукраїнську динаміку, передбачається можливе збільшення в обсягах побутових відходів, що генеруються населенням громади, та в той же час, у зв'язку із технологічним розвитком можлива зміна структури відходів, зі збільшенням частки токсичних відходів будівництва та електронних

компонентів, що містять токсичні речовини

Залишатиметься на низькому рівні надання послуг у сфері управління відходами та розвиток відповідної інфраструктури на території громади, можливе збільшення кількості стихійних сміттєзвалищ і полігонів для їх захоронення, можливе накопичення промислових відходів та як слідство погіршення санітарного стану населених пунктів громади. Крім того, залишиться без змін інституційна складова регіональної системи управління відходами, а отже продовжуватиметься розрізненість і неузгодженість у намаганнях і діях влади, бізнесу та громадськості.

Розвиток системи управління побутовими та промисловими відходами є одним із першочергових завдань органів влади у сфері охорони навколишнього природного середовища. В цій сфері також розроблені програми державного і регіонального рівня; очікується, що їх реалізація забезпечить досягнення екологічних стандартів в сфері операції з управління відходами і на місцевому рівні.

Стан біорізноманіття. Зелені та лісові насадження. Рослинний та тваринний світ. Природохоронні території та об'єкти.

Територія с. Тростянець знаходиться в межах центральної підзони Правобережного лісостепу, де наявність різноманітних форм рельєфу, помірно – континентальний клімат, близьке до норми зволоження, характер ґрунтотвірних порід і рослинний покрив обумовили розвиток і формування порівняно різноманітного покриву.

Згідно флористичному районуванню території, смт. Тростянець входить в ботаніко-географічнй район, Правобережного лісостепу. Природна рослинність представлена лісовими, лучними і болотними формаціями. Лісова рослинність представлена широколистяними і дрібно листяними породами.

Серед широколистяних порід зустрічаються дуб, липа, клен, ясен, берест, дрібно листяних – граб, тополя, горобина, на знижених ділянках – вільха. В лісах росте черешня, дика яблуння, груша. Підлісок складає дрібнолісся вище описаних порід, а також шипшини, жимолості, малини, смородини, калини.

В лісосмугах висаджені дуб, клен, ясен, тополя, горіх волоський, черешня, слива, груша.

Трав'яниста рослинність лісів лісосмуг різна і залежить від густоти дерев. На відкритих ділянках росте фіалка, конвалія, медунка, суниця. На ділянках з підвищеною вологістю ростуть мохи.

Кормові угіддя знаходяться в основному на спадистих і крутих схилах, днищах балок. Серед злаків на суходільних пасовищах ростуть тонконіг лучний, райграс пасовищний, вівсяниця лучна, мітлиця звичайна, з бобових трав тут поширені конюшина біла і червона, люцерна, лядвенець рогатий. Різнотрав'я представлене звіробоєм, ромашкою пахучою, подорожником, цикорієм, гвоздикою.

На днищах балок і на заплавах ростуть осоки, з різнотрав'ям – смолівка, незабудки, щавель, по краях доріг – пирій, вівсюг, куряче просо, спориш, люцерна жовта.

На перезволожених сіножатях серед злакових поширені райграс пасовищний, тонконіг лучний, стоколос безостий, мітлиця біла, вівсяниця лучна, із бобових конюшина біла і рожева, люцерна, із різнотрав'я – подорожник ланцетовидний, подорожник великий, герань лучна, кропива глуха, щавель кінський і кислий.

Серед бур'янів на полях зустрічаються пирій повзучий, мишій сизий, осоти рожевий і жовтий, гірчак рожевий, лобода, щириця, ярутка польова, хвощ польовий, молочай, суріпка, ромашка запашна, амброзія полинолиста, жовтозілля, кучерявиць, волошка, талабан тощо.

Тваринний світ представлений птахами, як водоплаваючими так і свійськими. Водоплаваючі: лебеді шипуни, качки, лиска та інші. Серед хатніх – це горобці, ластівки, синиці, сойки та інші. На болотах водиться ондатра, видра , багато плазунів – це вужі, гадюка водяна, черепахи

До природно-заповідного фонду Тростянецької громади входять чотири пам'ятки природи:

- Орнітологічний заказник місцевого значення Тростянецький. Площа 75 га. Дата створення 19.12.1985 р.
- Заповідне урочище Кайдуби. Площа 3.6 га. Дата створення 28.03.1997 р.
- Ботанічний заказник місцевого значення Урочище Половича. Площа 14 га. Дата створення 28.03.1997 р.
- Ландшафтний заказник місцевого значення Берізки. Площа 22.4 га. Дата створення 10.12.2009 р.

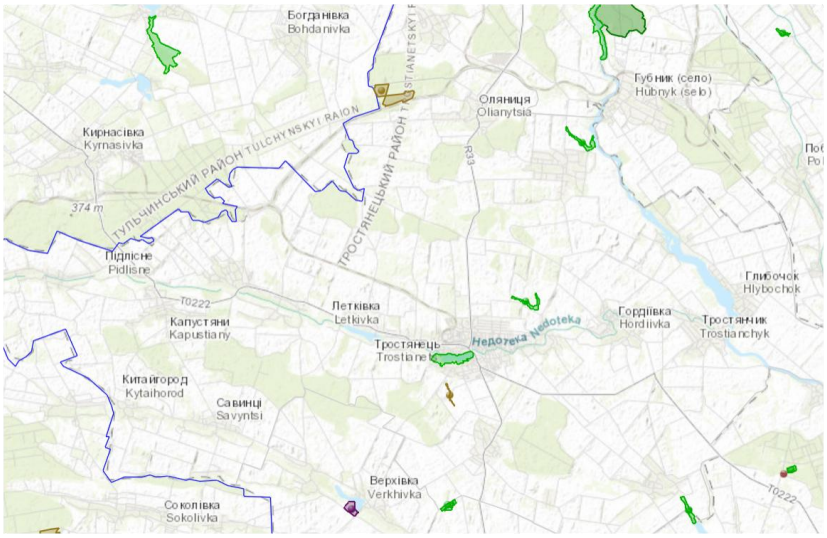

Рис. 2.8. Пам'ятки природи на території Тростянецької громади - позначені зеленими та коричневими мітками

На території Тростянецької громади відсутні об'єкти Смарагдової Мережі.

Ймовірний стан рослинного та тваринного світу, якщо проєкт ДДП не буде затверджено.

Якщо Стратегію не буде затверджено, біорізноманіття на території громади, скоріш за все залишиться на сталому рівні. Враховуючи зміни законодавства, пов'язані із адміністративною реформою та переходом до громад повноважень із управління земельними ресурсами, є доцільним вказати ризики для територій, що збереглися в природному або близькому до такого стані, наприклад водоохоронних зон, пов'язані із передачею таких територій у приватну власність.

Зростання ризиків для біорізноманіття також обумовлює відсутність в громаді розробленої програми створення об'єктів ПЗФ та схеми локальної екомережі.

Також, існують тенденції деградації екосистем внаслідок дуже високого відсотку антропогенної перетвореності території, а враховуючи сільськогосподарське спрямування регіону - негативні впливи на території, важливі для збереження біорізноманіття будуть тривати. Можлива загроза для біорізноманіття через несталі практики сільськогосподарського виробництва пов'язані зі значним зменшенням видового різноманіття, що зумовлено перетворенням природних середовищ на території для виробництва продуктів харчування, а також забрудненням довкілля. Оранка земель і монокультурне вирощування можуть сприяти втраті середовища існування тварин і рослин, фрагментації ландшафтів

Земельні ресурси та ґрунти.

В Тростянецькій громаді переважають посівні землі. Лісові масиви складають незначну частину її території.

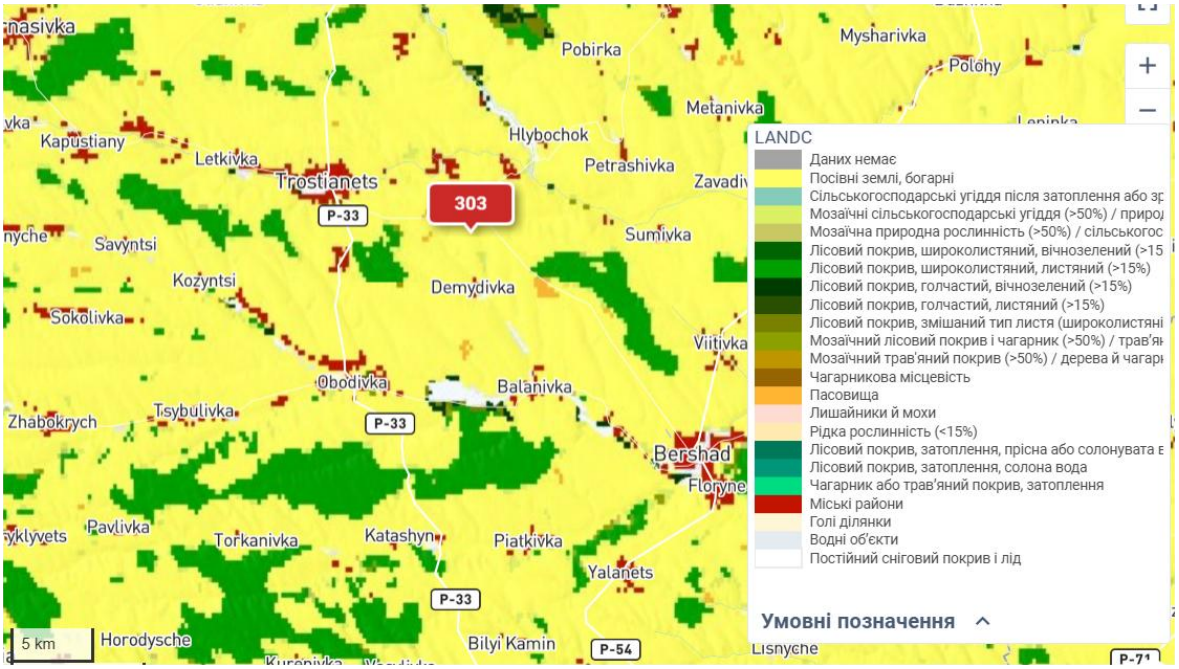

Рис. 2.9. Оцінка Тростянецької громади за типом земель

Характер використання земель Тростянецької громади вказує на аграрний вектор її розвитку (частка земель сільськогосподарського призначення становить 91,07% у загальній структурі). Частка земель житлової і громадської забудови складає лише 5,24 % від загалу. Землі лісового господарства - 3,12 %.

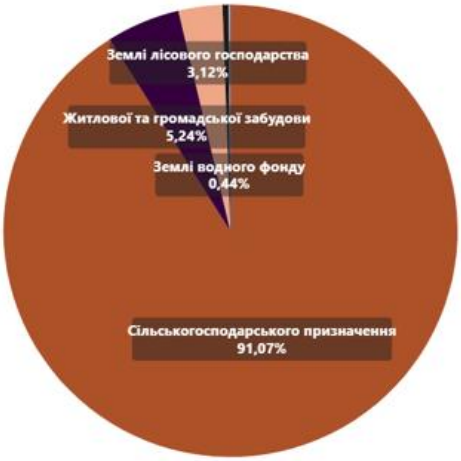

Категорії земель	Всього, га
Сільськогосподарського призначення	15276
Житлової та громадської забудови	879
Землі лісового господарства	524
Землі водного фонду	74
Промисловості, транспорту, зв'язку	12
Землі рекреаційного призначення	5
Інші землі	3
Землі історико - культурного призначення	0
Природоохоронного призначення	0

Рис. 2.10. Структура земель Тростянецької громади станом на 2025 р.

В процесі польового обстеження на території селища, закартовані ясно-сірі, сірі, темно-сірі опідзолені ґрунти і чорноземи опідзолені, а також їх розграбовані і змиті різновидності, мочалисті ґрунти, делювіально-балочні наноси, лучні і лучно-болотні ґрунти і порушені землі.

Деградовані ґрунти мають складний генезис і сформувалися, як результат впливу тривалої агрокультурної діяльності людини на остеповілі чорноземи опідзолені, в яких відновився чорноземний процес. Тривалий вплив цього процесу у окарбуначуванні раніше вилугуваних горизонтів шляхом підняття карбонатів з ґрунтотвірної породи і в насиченні колоїдного комплексу увібраним кальцієм з тривалим підвищенням вмісту гумусу, а також в деякому відношенні

структури і збільшенні рихлості всього ґрунтового профілю. Тому суть процесів реградації опідзолених ґрунтів зводиться до "очорноземлення", а саме, до нагромадження органічної речовини під впливом змінених фізично-хімічних властивостей і біологічних умов. Саме цим пояснюється формування слабо реградованих ґрунтів (лінія залягання карбонатів знаходиться на глибині 80-90 см).

На території селища розвинені темно-сірі слабореградовані і середньо змиті ґрунти та чорноземи слабо реградовані незмиті, слабозмиті та середньозмиті.

На території Тростянецької громади не розвідано покладів корисних копалин. Натомість є невеликі поклади глини і вапняку.

Рис. 2.11. Мапа, яка підтверджує відсутність наявності значних кількостей корисних копалин на території Тростянецької громади

Ймовірний стан земельних ресурсів та ґрунту, якщо проєкт ДДП не буде затверджено.

У випадку, якщо Стратегію не буде затверджено, а заходи з охорони навколишнього природного середовища не будуть реалізовані, є ризик погіршення якісного стану ґрунтів на території Козівської ТГ.

Без впровадження основних заходів Стратегії, без:

- сприяння виконанню робіт з консервації деградованих, малопродуктивних, рекультивації порушених земель;
- здійснення робіт з благоустрою, розчистки та поліпшення санітарного, екологічного стану поверхневих водних об'єктів;
- встановлення прибережних захисних смуг навколо поверхневих водних об'єктів;
- реконструкції сміттєзвалищ, що знаходяться на території громади,
- то стан земельних ресурсів та ґрунту буде погіршуватись. Відповідно, у Стратегії необхідно передбачити заходи з покращення ситуації.

Безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я.

Здоров'я людини є непересічною цінністю, має важливе значення у житті кожного, становить ключовий аспект національної безпеки, визначає можливості досягнення індивідуального і суспільного добробуту та благополуччя, перспективи стійкого розвитку будь-якої країни в цілому і кожної територіальної одиниці окремо. Визначаючи здоров'я одним з невід'ємних прав людини, усі країни світового співтовариства докладають зусиль для його збереження та зміцнення.

Головною метою діяльності в галузі охорони здоров'я є наближення висококваліфікованих та якісних медичних послуг до всіх верств населення, профілактика та забезпечення раннього виявлення захворювань, підвищення рівня ефективності використання ресурсів, формування мотивації до здорового способу життя населення та покращення демографічної ситуації.

Первинна медична допомога та вторинний рівень надання медичної допомоги на території громади забезпечують комунальні підприємства Комунальне некомерційне підприємство «Тростянецький центр первинної медико-санітарної допомоги» до складу якого входять 7 амбулаторій та 10 медичних пунктів тимчасового базування, та комунальне некомерційне підприємство «Тростянецька лікарня».

Також, на території громади комунальне підприємство «Тростянецька комунальна аптека», аптечний пункт № 1 КП «Тростянецька комунальна аптека» та на базі медичних пунктів тимчасового базування функціонують сільські аптечні пункти.

КНП «Тростянецький ЦПМСД»: сімейних лікарів – 13; лікар-педіатр – 1; молодший медичний персонал – 22; фельдшерів – 9; обслуговуючого персоналу – 12.

Центром первинної медико-санітарної допомоги забезпечується надання жителям територіальної громади: первинної медичної допомоги, супровід та лікування дорослих і дітей, хворих на туберкульоз, на первинному рівні медичної допомоги, також забезпечується кадровий потенціал системи охорони здоров'я шляхом організації надання медичної допомоги із залученням лікарів-інтернів, надаються розширені послуги з первинної медичної допомоги окремим категоріям осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України.

У КНП «Тростянецька центральна районна лікарня» працює 193 працівники: 42 лікарів, 70 осіб середнього медичного персоналу, 37 осіб молодшого медичного персоналу та інших - 21.

Таблиця 2.3

Стан поширеності (хворобливості) та смертності населення громади у 2023–2025 рр.

		Серцево-судинні захворювання	Новоутворення	Інфекційні захворювання
2023	**Кількість захворювань всього**	**12285**	**874**	**193**

	На 100 тис. населення	60035,2	4271,1	943,2
	Кількість померлих	293	49	0
	На 100 тис. населення	1431,9	239,5	0
2024	Кількість захворювань всього	12392	785	227
	На 100 тис. населення	60558,1	3836,2	1109,3
	Кількість померлих	295	41	0
	На 100 тис. населення	1441,6	200,4	0
2025	Кількість захворювань всього	10528	254	176
	На 100 тис. населення	5501,1	1327,7	920
	Кількість померлих	297	37	2
	На 100 тис. населення	1552,5	193,4	10,5

За причинами смерті в Тростянецькій громаді у 2023-2025 рр. переважали серцево-судинні захворювання (найбільше у 2025р. - 295). Кількість хворих суттєво зросла лише у цій категорії..

3. ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ

Повномасштабна російська збройна агресія та воєнні дії на території України призвели до значних наслідків у різних галузях, включаючи економіку, політику, безпеку та гуманітарну сферу. Головна мета виконавчих органів сільської ради – забезпечення відновлення сталого розвитку громади, підвищення комфортності проживання громадян за рахунок відбудови, відновлення та розвитку інженерно транспортної інфраструктури, вирішення соціальних і гуманітарних питань, забезпечення гідних умов життя та підвищення добробуту населення на підставі позитивних структурних зрушень в економіці, забезпечення розвитку та підвищення її конкурентоспроможності із закладанням інноваційно інвестиційної бази. Економічна та соціально-гуманітарна політика здійснюватиметься відповідно до поставлених завдань та сформованих пріоритетних заходів роботи на 2025 рік і спрямовуватиметься на вирішення наявних проблем та подальший розвиток громади, в тому числі в умовах наслідків військової агресії рф.

Стратегія визначає пріоритетні напрями соціального і економічного розвитку, враховує екологічні завдання місцевого рівня в інтересах ефективного, стабільного соціально-економічного розвитку громади та підвищення якості життя населення.

Проблеми та нагальні питання, які наявні на сьогоднішній день для Вижницької територіальної громади та потребують вирішення для успішного соціально-економічного розвитку громади:

- негативна демографічна ситуація;
- високий рівень відтоку трудових ресурсів;
- недостатній механізм стимулювання до інвестування суб'єктів господарювання та потенційних інвесторів;
- недостатня спроможність бюджету громади для її економічного та соціального розвитку;
- недостатній рівень купівельної спроможності населення;
- зростання вартості енергоресурсів та нестабільність національної валюти.

Вплив на навколишнє природне середовище, у тому числі на здоров'я населення, при впровадженні заходів, може мати як позитивні, так і негативні наслідки. Реалізація заходів Стратегії при існуючому стані дозволяє покращити соціально-економічні умови життя і діяльності регіону.

За інформацією Міністерства охорони здоров'я, найбільш несприятливому впливу шкідливих факторів підлягає населення, яке мешкає в межах санітарно-захисних смуг промислових підприємств, що є порушенням вимог «Державних санітарних правил планування та забудови населених місць»: у міських поселеннях 3,4 % проб атмосферного повітря містять забруднюючі речовини у концентраціях, що перевищують гранично допустимі, у сільських поселеннях – 1,3%.

Значний негативний вплив на стан ґрунтових вод чинить забруднення нафтопродуктами. Забруднення між пластових підземних вод носить локальний характер, залежить від техногенного навантаження на геологічне середовище та захищеності підземних вод. Ділянки забруднення між пластових підземних вод знаходяться, переважно, у зоні впливу поверхневого комплексу утилізації дренажних вод, невпорядкованих складів зберігання промислових відходів, мінеральних добрив, отрутохімікатів та непридатних хімічних засобів захисту рослин, тваринницьких комплексів, сільгоспвиробників та інших локальних об'єктів, що впливають на стан підземних вод.

З огляду на це, заходи Стратегії, які реалізуються у сфері АПК та орієнтовані на її прискорений інноваційний розвиток, мають розглядитися як зони підвищеної уваги.

Концепція об'єктів захоронення відходів у місцях локалізації виробництва та населення, превалююче забруднення довкілля основними суб'єктами ЖКГ, значний вплив транспортної інфраструктури на комфортність умов проживання населення зумовлюють розглядати всі заходи Стратегії, спрямовані на модернізацію соціальної та виробничої інфраструктури регіону, як зони підвищеної уваги.

Оскільки в Стратегії передбачені заходи, спрямовані на забезпечення комфортних та безпечних умов для життя населення регіону, то її реалізація з високою ймовірністю має зменшити негативний вплив на довкілля і здоров'я населення, від чого можна очікувати позитивні результати на всій її території.

На території територіальної громади розташовані потенційні об'єкти природно-заповідного фонду, підтримання та збереження якого є передумовою гармонійного розвитку території та забезпечення здоров'я населення регіону. Доцільно розглянути заходи до розширення переліку об`єктів ПЗФ.

Концентрація об'єктів захоронення відходів у місцях локалізації виробництва та населення, створює дисбаланс у антропогенному навантаженні на території регіону. До Стратегії включені заходи щодо підвищення ефективності управління відходами, реалізація яких дозволить позбутись асиметричності та екологічного тиску на основні місця їх зберігання і накопичення.

Заходи Стратегії, орієнтовані на формування екологічної культури та свідомості населення, дозволять підтримувати і поліпшити стан довкілля та умови життєдіяльності населення регіону.

На основі оцінок, можна зробити такі висновки **щодо ймовірних наслідків** для довкілля від реалізації Стратегії:

1. Ймовірний вплив на атмосферне повітря. Можливий частковий негативний вплив, а саме: збільшення кількості одиниць транспорту внаслідок розвитку транспортної інфраструктури, а також проведення ремонтних робіт автомобільних доріг призведе до збільшення кількості викидів у атмосферу від пересувних джерел, це ймовірно може призвести до погіршення якості повітря; можливі позитивні наслідки - поліпшення якості атмосферного повітря: зменшення рівня забруднення атмосферного повітря; впровадження у виробництво нових сучасних технологій та технічне переоснащення виробництва; обґрунтоване скорочення споживання традиційних видів паливно-енергетичних ресурсів, у першу чергу імпортованого природного газу.

При будівництві та експлуатації об'єктів згідно Стратегії, викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря будуть здійснюватися від стаціонарних джерел (розрахункові та фактично заміряні приземні концентрації яких не повинні перевищувати значення гранично допустимих концентрацій (ГДК)) та пересувних джерел забруднення, а саме викиди автомобільного транспорту. При дотриманні норм природоохоронного законодавства, рекомендацій, технологічних режимів проектована діяльність буде чинити мінімальний вплив на повітряний басейн.

2. Ймовірний вплив на водні ресурси. Позитивні наслідки: покращення стану водних ресурсів області: зменшення обсягів скидів у водойми області шляхом реконструкції та будівництва очисних споруд; реалізація проектів по відновленню і підтриманню сприятливого гідрологічного режиму та санітарного стану річок.

В період будівництва об'єктів та їх експлуатації, які можуть бути створені в рамках реалізації Стратегії, буде забезпечено виконання заходів для унеможливлення шкідливого впливу на водне середовище.

3. Ймовірний вплив на клімат. Змін мікроклімату в результаті реалізації заходів Стратегії не очікується, оскільки в результаті експлуатації об'єктів відсутні значні виділення теплоти, інертних газів, вологи. Особливості кліматичних умов, які сприяють зростанню інтенсивності впливів реалізації заходів Стратегії на навколишнє середовище, відсутні. Відповідно до рекомендацій Міністерства енергетики та захисту довкілля України від 03.03.2020 року №26/1.4-11.3-5650 «Рекомендації щодо включення кліматичних питань до документів державного планування» враховано специфіку розгляду питань впливу на клімат, яка відрізняється від впливу на інші компоненти довкілля. Негативні наслідки, що можуть збільшувати вплив на клімат, а саме – збільшують викиди та зменшують поглинання ПГ: збільшення сумарного щорічного негативного впливу на клімат внаслідок: збільшення площі виробничої забудови; збільшення енерго-, ресурсо- та водокористування; збільшення використання транспорту.

Одноразові викиди ПГ під час проведення ДДП: проведення підготовчих та будівельних робіт за рахунок викидів вихлопних газів техніки, земельні роботи.

4. Ймовірний вплив на відходи - позитивні наслідки: планується перехід здебільшого на контейнерний спосіб збирання відсортованих твердих побутових відходів.

В цілому передбачається забезпечення екологічної безпеки у сфері управління відходами, в тому числі забезпечення екологічно безпечного збирання, перевезення, зберігання, оброблення, відновлення, видалення, знешкодження і захоронення відходів.

5. Ймовірний вплив на земельні ресурси - внаслідок реалізації Стратегії не передбачається змін у топографії або в характеристиках рельєфу, поява таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози; позитивні наслідки: внесення відомостей до Державного земельного кадастру про земельні ділянки державної та комунальної власності підприємств, установ та організацій, які мають в користуванні земельні ділянки, але відомості про які не внесені до Державного земельного кадастру; забезпечення ефективності використання земельних ресурсів; підвищення цінності земельних ресурсів, зменшення зсувів земель.

Постійного впливу на елементи ґрунтового середовища в умовах проектування та будівництва не передбачається. Але частково можливий варіант порушення (руйнування) ґрунтів під час будівництва (трансформація шарів землі), руху транспортних засобів, вібрацій від процесів виробництва, які можуть підсилюватись під впливом природних чинників – вітру, дощових потоків, а тому слід здійснити рекультиваційні заходи зі збереження родючого шару та відновлення порушених ділянок шляхом заходів фітомеліорації зеленими насадженнями та стійкими газонними сумішами.

6. Ймовірний вплив на геологічне середовище. Здійснення діяльності не виключатиме значні впливи на основні елементи геологічної структурно-тектонічної будови та не викликатиме змін існуючих ендогенних і екзогенних явищ природного й техногенного походження (зсувів, селів, сейсмічного стану та інш.), а окремі заходи приведуть до покращення ситуації з зсувами.

7. Ймовірний вплив на ландшафти. Реалізація Стратегії сприятиме збереженню природного ландшафтного різноманіття. Упорядкування стихійних звалищ і мінімізація забруднення сприятиме покращенню естетичної якості території та забезпечить умови для відновлення природних екосистем, що позитивно впливатиме на сталий розвиток громади.

8. Ймовірний вплив на біорізноманіття, природоохоронні території та об'єкти історико-культурної спадщини.

Значних змін в системі дослідженої території в результаті реалізації заходів Стратегії не прогнозується. Незначним, короткопливним об'єктом впливу на тваринний світ під час будівництва служитиме робота будівельної техніки та

інвентарю. З огляду на характери запланованих робіт, значного впливу на місцеву фауну та флору не очікується. Важливою пропозицією щодо поліпшення навколишнього середовища є формування газонної мережі, озеленення вільних від забудови територій багаторічними деревами, у тому числі декоративними формами, антропотолерантними видами та догляд за ними. Стратегією не передбачається реалізація заходів, що можуть призвести до негативного впливу на існуючі об'єкти природно-заповідного фонду та екомережу області. Об'єкти всесвітньої спадщини, їх території та буферні зони, об'єкти культурної спадщини, їх території та зони охорони пам'яток культурної спадщини, об'єкти археологічної спадщини, історико-культурні заповідники – на території громади відсутні.

9. **Ймовірний вплив на здоров'я населення та інфраструктура** - наслідки позитивні: поліпшення санітарно-епідеміологічної та санітарно-епізоотичної ситуації; поліпшення сфери охорони здоров'я, освіти, фізичної культури; поточний ремонт вулиць та тротуарів, ремонт мереж водопроводу та зливової каналізації; негативний вплив на стан здоров'я чи захворюваність населення не очікується.

Ймовірний вплив на здоров'я населення Серед ризиків впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування можна віднести: якість атмосферного повітря на ділянках впливу автотранспорту та під час експлуатації проектованих об'єктів. При реалізації проектних рішень не очікуватиметься негативного впливу на здоров'я населення. Здійснення викидів забруднюючих речовин за умов дотримання гранично допустимих концентрацій не створюватиме факторів негативного впливу на здоров'я місцевого населення. Утворені відходи організовано збиратимуться та направляються відповідно до призначення на відновлення/складування/переробку/знешкодження згідно чинних нормативних вимог. Рівні шуму, вібрації не повинні перевищувати гранично допустимі концентрації та норми допустимого впливу.

4. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ РИЗИКИ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ДДП, ЗОКРЕМА ЩОДО ТЕРИТОРІЙ З ПРИРОДООХОРОННИМ СТАТУСОМ

Прямо пов'язати ті чи інші наслідки для здоров'я населення з впливом конкретних заходів з реалізації Стратегії досить складно (так само, як і навпаки, довести відсутність такого зв'язку), оскільки вплив на здоров'я часто неспецифічний і носить опосередкований характер, має пролонгований прояв, характеризується наявністю часового лагу між моментом виникнення та проявом наслідків. Можуть спостерігатися кумулятивні ефекти, пов'язані з декількома видами господарської діяльності. Так, наприклад, захворювання дихальної системи можуть бути наслідками впливу як об'єктів житлово-комунального господарства, так і транспорту.

Заходи Стратегії мають забезпечити поступове виконання природоохоронних заходів і як наслідок, подолання ключових екологічних проблем регіону, серед яких нижчеперелічені:

1) забруднення атмосферного повітря викидами забруднюючих речовин від пересувних джерел.

Один із факторів впливу на забруднення атмосферного повітря є забруднення пересувними джерелами, в першу чергу автотранспортом. Для вирішення даної проблеми Стратегії передбачено контроль за викидами CO2 в атмосферу від стаціонарних та пересувних джерел забруднення.

При підготовці звіту експертна команда із залученням фахівців з громади визначила ключову екологічну проблему територіальної громади. Екологічні проблеми Тростянецької громади на Вінниччині включають загальні питання Вінниччини (забруднення повітря від промисловості, сільського господарства та транспорту, управління відходами, збереження природно-запові ного фонду), але також є позитивні зрушення, пов'язані з розвитком енергоефективності (історичний досвід «енергонезалежності» села), впровадженням екологічного будівництва (екобудинки з соломи та глини для родин) та розвитком екотуризму (створення умов для спостереження за птахами), що свідчить про прагнення громади до сталого розвитку паралельно з вирішенням нагальних проблем.

SWOT-аналіз є дієвим інструментом для прийняття стратегічних, коротко- та довгострокових управлінських рішень щодо подальшого удосконалення ДДП з урахуванням регіональних особливостей. Виявлені при проведенні SWOT-аналізу слабкості, можливості і загрози можуть бути використані при прийнятті

стратегічних, коротко- та довгострокових управлінських рішень. Результати SWOT - аналізу екологічної ситуації у Тростянецькій ТГ наведено в таблиці 4.2.

Таблиця 4.2

SWOT-аналіз екологічної ситуації в Тростянецькій ТГ

Сильні сторони	Слабкі сторони
1. Зручне географічне розташування в центральній частині України, на південному сході Вінницького регіону, на трасі Р-33, 220 км від кордонів ЄС 2. Багата нематеріальна культурна спадщина, наявність привабливих рекреаційних та туристичних територій 3 Високий потенціал використання відновлювальних джерел енергії (сонячна, енергія води, біомаса)	1. Відтік молоді та працездатного населення з території громади 2. Нерозвинене транспортне сполучення між населеними пунктами громади 3. Зношеність інженерних мереж 4. Нерозвинена система поводження з твердими побутовими відходами 5. Відсутність сучасних політик просторового розвитку громади 6. Нерозкритий туристичний та рекреаційний потенціал громади 7. Незадовільний стан екології
Можливості	**Загрози**
1. Подальше розширення співпраці з міжнародними партнерами та отримання додаткової фінансової та технічної підтримки, у тому числі, у сфері туризму, екології, переробки сировини. 2. Зростання попиту в світі на екологічно чисту та органічну продукцію рослинництва та тваринництва. 3. Інвестування у відновлювані джерела енергії дозволить зменшити викиди CO2 та знизити залежність від традиційних джерел енергії. 4. Розвиток міжмуніципального та транскордонного співробітництва у галузі освіти, медицини, культури збору і переробки ТПВ	1. Інвестиційна стагнація у зв'язку із невизначеністю та продовженням війни 2. Демографічні загрози - продовження виїзду молоді, зниження рівня народжуваності 3. Ризик значного скорочення мережі освітніх і медичних закладів у зв'язку із оптимізаційними реформами в державі 4. Зростання цін на енергоносії 5. Ризик централізації влади і ресурсів, не завершення реформи децентралізації 6. Несприятливі зміни клімату 7. Високі темпи інфляції 8. Маргіналізація сільських територій внаслідок підтримки розвитку великих метрополій, поглинання громади більш потужними громадами-сусідами

Під час реалізації заходів та проєктів Стратегії необхідно врахувати наявні проблеми території, на якій заплановано впровадження діяльності та запропонувати найбільш екологічно вигідну територіально-планувальну організацію з урахуванням всіх планувальних обмежень (згідно із Державними будівельними нормами України планування та забудова територій ДБН Б.2.2-12-2019 «Планування та забудова територій» та Державними санітарними правилами планування та забудови населених пунктів ДСП 173-96 та інше).

Планувальні обмеження на території, яка запланована для впровадження діяльності визначають загальні вимоги до режиму використання земельних ділянок, по яких проходять інженерні та транспортні комунікації, вимоги до експлуатації та проєктування інженерних мереж, а також режим використання земельних ділянок, що потрапляють в санітарно-захисні та охоронні зони.

Обмеження за вимогами охорони здоров'я та захисту життя – визначається санітарно-гігієнічними нормами.

Обмеження за природоохоронними вимогами – визначається на підставі Законів України «Про охорону навколишнього природного середовища» та «Про природно заповідний фонд» та іншими нормативно-правовими документами у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Обмеження за інженерно-геологічними умовами – визначається за даними інженерно-геологічних пошукових робіт.

Умови і обмеження забудови земельних ділянок враховуються при розробленні землевпорядної документації відповідної земельної ділянки.

Характерні екологічні проблеми громади в розрізі компонентів довкілля (атмосферного повітря та клімату, водних ресурсів, земельних ресурсів та ґрунтів, надр, біорізноманіття та територій з природоохоронним статусом, рекреаційних зон та культурної спадщини, системи управління відходами), а також здоров'я населення та інфраструктури.

Забруднення атмосферного повітря та зміна клімату. Негативний вплив на зміну клімату чинять викиди парникових газів в атмосферу. Збільшуючи викиди парникових газів в атмосферу, люди порушують баланс, що склався впродовж століть. В результаті діяльності людини концентрація парникових газів збільшується, через що посилюється парниковий ефект, а це вже неприродний та потенційно небезпечний процес. До парникових газів відносяться діоксид вуглецю (CO2), метан (CH4), закис азоту (N2O), гідрофторвуглеці (HFCs), перфторвуглеці (PFCs), гаксафторид сірки (SF6).

Основні джерела антропогенних викидів парникових газів наступні: − вуглекислий газ – виділяється у великих кількостях при спалюванні палива; − метан – виділяється в процесі розкладу гною та побутових відходів. Відтак можна припустити, що основною загрозою негативного впливу на стан атмосферного повітря на території громади може бути нераціонально спланована діяльність сільськогосподарських підприємств, зважаючи на те, що у громаді провадять діяльність підприємства сільськогосподарського напрямку. Також потенційний негативний вплив на атмосферу може чинити спалювання сухої трави та сухостою в господарствах населення Основним джерелом забруднення атмосферного повітря в громаді також є викиди вихлопних газів автотранспорту. Водночас джерелом появи шкідливих короткострокових тимчасових викидів в атмосферне повітря можуть стати будівельні та ремонтні роботи, пов'язані з розвитком транспортної та інженерної інфраструктури з огляду на залучення важкого спеціалізованого автотранспорту. В зимовий період забруднювачами атмосферного повітря є викиди котелень опалювальної системи, приватних будинків.

Забруднення водних об'єктів. Відсутність очистки зворотних вод гальмує розвиток населених пунктів, зокрема житлового будівництва. Потребує вирішення питання якості питної води систем централізованого водопостачання, на яку негативно впливає відсутність у багатьох населених пунктах необхідних потужностей для очищення до нормативних вимог питної води та стічних вод, незадовільний стан водопровідних споруд і мереж, що вимагає реконструкції діючих фільтрувальних станцій та систем водовідведення, каналізування населених пунктів сільської зони.

Існує також проблема з централізованим водопостачанням та водовідведенням в селах громади – забезпеченість ними є недостаньою.

Загрози земельним ресурсам і ґрунтам. Основними потенційними загрозами використання земельних ресурсів в громаді є сільськогосподарське освоєння земель. Зокрема циркуляція токсичних речовин, що надходять із засобами хімізації у ґрунт, воду, атмосферу, може згубно впливати на стан довкілля та здоров'я населення. Особливо небезпечним є неправильне або надмірне використання пестицидів, адже вони проявляють мутагенну, або інші негативні дії на живу природу і людину. Через неправильне використання добрив в ґрунтах спостерігаються високі концентрації нітратів, що може спричинити отруєння людей. Для збереження родючості ґрунтів потрібно проводити раціонально обґрунтовану господарську діяльність на засадах сталого розвитку, проводити постійний моніторинг ґрунтів для відображення їх фактичного стану і проведення доцільного землекористування. Відтак, інтенсивне сільськогосподарське використання земель спричиняє до зниження родючості ґрунтів через їх переущільнення, втрати грудкувато-зернистої структури, водопроникності та аераційної здатності, що може мати негативні наслідки для довкілля. Спричиняють забруднення і автотранспортні засоби. Важкі метали, які містяться у вихлопних газах автотранспорту, осідають в ґрунтах вздовж автодоріг. Інтенсивність їхнього розподілу залежить від швидкості руху автотранспорту, напрямку вітру, наявності захисних смуг тощо. Території, які знаходяться у безпосередній близькості до автошляхів містять підвищений вміст важких металів, продуктів горіння пального, такі як оксиди азоту, сірки, сажа смоли. Ареал розповсюдження важких металів вздовж автошляхів може сягати відстані до 1 км. Іншою причиною забруднення ґрунтів на території громади є стихійні сміттєзвалища, які з'являються внаслідок низького рівня екологічної свідомості мешканців, а також через недостатній рівень покриття населених пунктів громади послугою централізованого вивезення ПВ.

Загрози біорізноманіттю, об'єктам та територіям природо-заповідного фонду, потенційним об'єктам Смарагдової мережі. Біологічне різноманіття забезпечує екосистемні та біосферні функції живих організмів, їх угруповань та формує середовище життєдіяльності людини. На жаль, сьогодні біологічне різноманіття втрачається під час забудов, розорювання землі, створення мереж транспортної інфраструктури та здійснення інших видів господарської діяльності. Знищення природних середовищ існування тварин і місць зростання рослин відбувається внаслідок розорювання земель, вирубування лісів, осушення або обводнення територій, промислового, житлового та дачного будівництва тощо. Вплив антропогенних чинників на структурні елементи екомережі, біорізноманіття, природні ресурси полягає в збільшенні площі деградованих, малопродуктивних та техногенно-забруднених земель, які потребують консервації. На території громади широкого розповсюдження набули такі карантинні організми, як амброзія полинолиста та американський білий метелик АМБ).

Загрози рекреаційним зонам та культурній спадщині. Основними загрозами рекреаційним зонам є розширення житлової та промислової забудови та недотримання містобудівних норм і обмежень. Також рекреаційні зони можуть зазнавати забруднення і руйнації, спричинених поведінкою туристів, через несформованість екологічної культури у населення. Управління побутовими відходами у громаді орієнтоване на захоронення відходів, їх розміщення на сміттєзвалищах та/або стихійних сміттєзвалищах, більшість з яких не відповідають вимогам екологічної безпеки. Відтак серед головних проблем регіону у сфері управління відходами можна виділити: значну кількість стихійних сміттєзвалищ; відсутність належної системи управління відходами в населених пунктах; небажання населення укладати договори, як правило, у приватному секторі; недостатній рівень охоплення населення послугами у сфері управління побутовими відходами недостатній рівень технічного оснащення комунальних підприємств, що надають послуги зі збору та вивезенню ПВ; слабо розвинуту систему сортування відходів в територіальних громадах регіону.

Здоров'я населення. Забруднення компонентів довкілля (зокрема атмосферного повітря), потреба в покращенні якості питної води, недосконала система управління відходами і т. п. –основні чинники, які завдають шкоду здоров'ю населення. Стан забруднення атмосферного повітря впливає на здоров'я населення, шляхом загострення хронічних серцево-судинних хвороб, хвороб органів дихання, крові, нервової системи, тощо. Особливо це відчувається в районах житлової забудови, прилеглої до автодоріг з відносно інтенсивним транспортним рухом, де рівні забруднення повітря на порядок вищі ніж в районах, де відповідний рух відсутній, а також в зелених зонах відпочинку населення. Проте ці хвороби неспецифічні і можуть бути зумовлені іншими факторами, наприклад, курінням, або професійним впливом, значну роль при цьому може відігравати дія внутрішніх алергенів. Автотранспорт, крім викидів забруднюючих речовин в атмосферу, також спричиняє негативне акустичне забруднення. Дослідження свідчать про те, що акустичне забруднення впливає на розвиток серцево-судинних захворювань, що є основною причиною смертності населення. Ризик несвоєчасного та неповного обсягу отримання необхідної медичної допомоги населенням з огляду на недостатню кадрову забезпеченість ЗОЗ, потребу їх матеріально-технічного дообладнання, недостатню інформатизацію медичної галузі, недостатньо розвитинену телемедицину, недастатнє забезпечення населення реабілітаційними послугами; може спричинити інерційний розвиток закладів охорони здоров'я та обмежений доступ до них. Як наслідок, стан здоров'я населення може погіршитись. Водночас прямо пов'язати ті чи інші наслідки для здоров'я населення з впливом конкретних заходів Плану заходів доволі складно (так само, як і навпаки, довести відсутність такого зв'язку), оскільки, вплив на здоров'я часто неспецифічний і носить опосередкований характер, має пролонгований прояв, характеризується наявністю часового лагу між моментом виникнення та проявом наслідків. Можуть спостерігатися кумулятивні ефекти, пов'язані з

декількома видами господарської діяльності. Так, наприклад, захворювання дихальної системи можуть бути наслідками впливу як об'єктів житлово-комунального господарства чи транспорту, так і шкідливих звичок людини, на кшталт, паління цигарок.

Таблиця 4.2

Основні екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються провадження рішень ДДП

Основні екологічні проблеми і ризики	Характеристика проблем і ризиків, що пов'язуються із провадженням рішень ДДП	Розташування (територія і/або об`єкт)	Нішення які закладені в ДДП і які ймовірно стимулюватимуть появу проблеми/ ризик	Завдання Стратегії в межах яких можуть виникати негативні екологічні наслідки
Забруднення атмосферного повітря	Збільшення викидів забруднюючих речовин пересувними джерелами;	Дорожньо-транспортна мережа,	Реконструкція, вулично-дорожньої мережі;	2.5. Локальний лідер у сфері комунальних послуг
Забруднення Ґрунтів/ стан земельних ресурсів	Забруднення ґрунтів хімічними та органічними сполуками внаслідок провадження господарської діяльності деградація ґрунтів, посилення ерозії; механічне забруднення	Агроугіддя під суцільною ріллею; дорожньо-транспортна мережа (ділянки, на яких плануються ремонтні роботи)	Подальший розвиток с/г діяльності не орієнтованої на раціональне та дбайливе ставлення (оранки на схилах, надмірна кількість добрив, знеліснення та інше)	1.1. Залучення інвестицій
Забруднення поверхневих / підземних водних об'єктів	Скиди недоочищених вод/ зливові води Поверхневий стік з агроугідь, Інфільтрація, відсутність очисних	Сельбищні території, агроугіддя	Поганий стан системи дощової каналізації, відсутність очисних споруд, сільське не органічне землеробство, виробнича сфера (порушення технологічних процесів під час експлуатації)	2.5. Локальний лідер у сфері комунальних послуг
Вплив на здоров'я населення	Забруднення атмосферного повітря, переважно викидами забруднюючих речовин від автотранспорту, забруднення ґрунтів, водних об'єктів тощо	Сельбищні території, дорожньо-транспортна мережа	Рух автотранспорту, господарська та комунальна діяльність	2.5. Локальний лідер у сфері комунальних послуг

5. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОМУ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУ, ДЕРЖАВНОМУ ТА ІНШИХ РІВНЯХ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ДДП, А ТАКОЖ ШЛЯХИ ВРАХУВАННЯ ТАКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІД ЧАС ЇЇ ПІДГОТОВКИ

Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища» (№ 1264-XII від 25.06.91, зі змінами) визначено, що місцеві ради несуть відповідальність за стан навколишнього природного середовища на своїй території і в межах своєї компетенції.

Засади екологічної політики України визначено Законом України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року». Закон передбачає інтегрування екологічних вимог під час розроблення і затвердження документів державного планування, галузевого (секторального), регіонального та місцевого розвитку.

Відповідно до Указу Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» (№ 722/2019 від 30.09.2019) в місцевих програмних документах має бути забезпечено дотримання Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року.

Стратегічні цілі спрямовані на підвищення рівня екологічної безпеки, зменшення впливів та наслідків зміни клімату в Україні визначені розпорядженнями Кабінету Міністрів України від 20 жовтня 2021 року № 1363 «Про схвалення Стратегії екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату на період до 2030 року» та від 30 травня 2024 року № 483-р Про схвалення Стратегії формування та реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2035 року і затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2024-2026 роках».

Основними міжнародними правовими документами щодо СЕО є Протокол про стратегічну екологічну оцінку (Протокол про СЕО) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція Еспо), ратифікований Верховною Радою України (№ 562-VIII від 01.07.2015), та Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС.

В Україні проведення СЕО регламентується Законом України «Про стратегічну екологічну оцінку» (№ 2354-VIII від 20.03.2018).

Закон України «Про оцінку впливу на довкілля» від 23.05.2017 № 2059-VIII встановлює правові та організаційні засади оцінки будь-яких наслідків планованої діяльності для довкілля, в тому числі наслідків для безпечності життєдіяльності людей та їхнього здоров'я, флори, фауни, біорізноманіття, ґрунту, повітря, води, клімату, ландшафту, природних територій та об'єктів, історичних пам'яток та інших матеріальних об'єктів чи для сукупності цих факторів, а також наслідків для об'єктів культурної спадщини чи соціально-економічних умов, які є результатом зміни цих факторів. Виконання норм Закону № 2059-VIII спрямоване на запобігання шкоді довкіллю, забезпечення екологічної безпеки, охорони довкілля, раціонального використання і відтворення природних ресурсів, у процесі прийняття рішень про провадження господарської діяльності, яка може мати значний вплив на довкілля, з урахуванням державних, громадських та приватних інтересів.

Національним планом дій з охорони навколишнього природного середовища на період до 2025 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21 квітня 2021 року 2021 № 443-р визначені наступні цілі: 62 – формування у суспільстві екологічних цінностей і засад сталого споживання та виробництва; – забезпечення сталого розвитку природно-ресурсного потенціалу України; – інтеграція екологічної політики до усіх сфер соціально-економічного розвитку України; – зниження екологічних ризиків та мінімізація їх впливу на екосистеми і здоров'я українців; – удосконалення та розвиток державної системи природоохоронного управління.

Правові засади у сфері операції з управління відходами забезпечуються Законом України «Про управління відходами» » від 20.06.2022 № 2320-IX та іншими законодавчими актами, що були розроблені для регулювання діяльності з метою уникнення чи мінімізації утворення відходів, зберігання, запобігання та зменшення негативних наслідків для довкілля і здоров'я людини від утворення, зберігання та операцій з управління відходами. Повноваження органів місцевого самоврядування у сфері управління відходами визначаються статтею 26 Закону України «Про управління відходами». Закон регламентує правові, організаційні, економічні засади діяльності щодо запобігання утворенню, зменшення обсягів утворення відходів, зниження негативних наслідків від діяльності з управління відходами, сприяння підготовці відходів до повторного використання, рециклінгу і відновленню з метою запобігання їх негативному впливу на здоров'я людей та навколишнє природне середовище.

Юридичні засади поводження з водними ресурсами визначаються Водним кодексом України та іншими законодавчими актами, розробленими для забезпечення збереження, збалансованого й науково обґрунтованого використання та відновлення водних ресурсів, захисту водних ресурсів від

забруднення, зараження й виснаження, запобігання та пом'якшення негативного впливу, покращення екологічного стану водних об'єктів і захисту прав водокористувачів. Найголовнішими питаннями у сфері водопостачання та водовідведення є дозвіл на забір води із джерел водопостачання (дозвіл на спеціальне водокористування) і дозвіл на скидання очищених та неочищених стічних вод у навколишнє середовище. З 04 червня 2017 року набрав чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, що регулюють відносини, пов'язані з одержанням документів дозвільного характеру щодо спеціального водокористування» від 07 лютого 2017 року № 1830-VIII, яким внесено зміни до Водного кодексу України в частині процедури отримання дозволів на спеціальне водокористування. Основне чинне екологічне законодавство та норми у сфері користування водними ресурсами: постанова Кабінету Міністрів України від 13 березня 2002 року № 321 «Про затвердження Порядку видачі дозволів на спеціальне водокористування»; постанова Кабінету Міністрів України від 11 вересня 1996 року № 1100 «Про П Відповідно до внесених змін до ст. 49 Водного кодексу України дозвіл на спеціальне водокористування видається територіальними органами центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері розвитку водного господарства (Державне агентство водних ресурсів України).

Порядок розроблення і затвердження нормативів гранично допустимого скидання забруднюючих речовин та перелік забруднюючих речовин, скидання яких нормується»; Водна стратегія України на період до 2050 року схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 09 грудня 2022 року № 1134. наказ Міністерства охорони здоров'я України від 12 травня 2010 року № 400 «Про затвердження Державних санітарних норм та правил "Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною"»; наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 05 березня 2021 року № 173 «Про затвердження Інструкції про порядок розробки та затвердження гранично допустимих скидів (ГДС) речовин у водні об'єкти із зворотними водами»; постанова Кабінету Міністрів України від 18 грудня 1998 року № 2024 «Про правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів».

До основних нормативно-правових актів у сфері екології та користування водними ресурсами належать:

− Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку видачі дозволів на спеціальне водокористування» (від 13.03.2002 р. №321, зі змінами);

− Постанова Кабінету Міністрів України «Про Порядок розроблення і затвердження нормативів гранично допустимого скидання забруднюючих речовин та перелік забруднюючих речовин, скидання яких нормується» (від 11.09.1996 р. № 1100, зі змінами);

− Постанова Кабінету Міністрів України від 11.09.1996 р. № 1100 «Про затвердження Порядку розроблення нормативів гранично допустимого скидання забруднюючих речовин у водні об'єкти та перелік забруднюючих речовин, скидання яких у водні об'єкти нормується»;

− Постанова Кабінету Міністрів України «Про правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів» (від 18.12.1998р. № 2024, зі змінами);

− Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 12.05.2010 р. № 400 «Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Гігієнічні вимоги до питної води, призначеної для споживання людиною» (ДСанПіН 2.2.4-171-10).

Правове та інституційне регулювання, ключові екологічні вимоги у сфері охорони атмосферного повітря визначено Законом України «Про охорону атмосферного повітря». Основне чинне законодавство та норми у сфері захисту атмосферного повітря: постанова Кабінету Міністрів України від 13 березня 2002 року № 300 «Про Порядок розроблення і затвердження нормативів гранично допустимого рівня впливу фізичних та біологічних факторів стаціонарних джерел забруднення на стан атмосферного повітря»; постанова Кабінету Міністрів України від 13 березня 2002 року № 302 «Про затвердження Порядку проведення робіт, пов'язаних з видачею дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами, обліку суб'єктів господарювання, які отримали такі дозволи»; постанова Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2001 року № 1655 «Про затвердження Положення про порядок здійснення державного обліку в галузі охорони атмосферного повітря»; посібник з інвентаризації джерел викидів в атмосферне повітря (далі – Посібник ЄМЕП/ЄЕА), яким рекомендовано максимально допустимі концентрації та «можливі рівні безпечного ефекту» для забруднюючих речовин в атмосферному повітрі для заселених територій.

Серед основних нормативно-правових актів у галузі охорони атмосферного повітря є:

− Постанова Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2001 р. N 1655 «Про затвердження Порядку ведення державного обліку в галузі охорони атмосферного повітря»;

− Постанова Кабінету Міністрів України від 13 березня 2002 р. N 302 «Про затвердження Порядку проведення робіт, пов'язаних з видачею дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами, обліку суб'єктів господарювання, які отримали такі дозволи»;

− Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 14.01.2020 № 52 «Про затвердження гігієнічних регламентів допустимого вмісту хімічних і біологічних речовин в атмосферному повітрі населених місць»;

− Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 19.06.96 № 173 «Про затвердження Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів»

Закон України «Про природно-заповідний фонд України» від 16.06.1992 р. № 2456-XII регламентує правові основи організації, охорони, ефективного використання природно-заповідного фонду України, відтворення його природних комплексів та об'єктів, які повинні бути враховані при розробці документів державного планування.

Водночас території та об'єкти природно-заповідного фонду можуть використовуватися у природоохоронних, науково-дослідних, освітньо-виховних, оздоровчих та інших рекреаційних цілях, а також для потреб моніторингу навколишнього природного середовища.

Закон України «Про рослинний світ» від 09.04.1999 р. № 591-XIV встановлює основні вимоги до охорони, використання та відтворення рослинного світу під час здійснення діяльності, яка впливає на стан його охорони, використання та відтворення.

Закон України «Про тваринний світ» від 13.12.2001 р. № 2894-III регламентує здійснення заходів щодо охорони, науково обґрунтованого, невиснажливого використання і відтворення тваринного світу.

Закон України «Про охорону культурної спадщини» від 08.06.2000 р. № 1805-III регулює правові, організаційні, соціальні та економічні відносини у сфері охорони культурної спадщини з метою її збереження, використання об'єктів культурної спадщини у суспільному житті, захисту традиційного характеру середовища в інтересах нинішнього і майбутніх поколінь.

В Україні сформовано інвестиційне законодавство, в якому, зокрема, значна увага приділяється необхідності дотримання екологічних норм в процесі інвестиційної діяльності. Так Законом України «Про інвестиційну діяльність» (№ 1560-XII від 18.09.1991) встановлюється заборона інвестування в об'єкти, створення і використання яких не відповідає вимогам санітарно-гігієнічних, радіаційних, екологічних, архітектурних та інших норм, встановлених законодавством України (ст.4). В разі порушення екологічних, санітарно гігієнічних та архітектурних норм державний орган може прийняти рішення про зупинення або припинення інвестиційної діяльності (ст.21). Також в ст. 8 зазначається, що інвестор зобов'язаний одержати висновок з оцінки впливу на довкілля у випадках та порядку, встановлених Законом України «Про оцінку впливу на довкілля» (№ 2059-VIII від 23.05.2017).

Основні принципи забезпечення сталого ведення та управління лісовим і мисливським господарством, збереження біорізноманіття визначені Лісовим Кодексом України, Законами України Про природно-заповідний фонд», «Про

тваринний світ», «Про рослинний світ», Державною стратегією управління лісами України до 2035 року, схваленою розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2021 року № 1777-р.

Україна взяла на себе міжнародні обов'язки у сфері збереження та збалансованого використання біорізноманіття, підписавши понад 50 міжнародних багатосторонніх угод. Серед них:

− Конвенція про біологічне різноманіття, яка була започаткована під час Всесвітньої конференції глав держав та міністрів довкілля у 1992р. в м. Ріо-де-Жанейро (Бразилія) й ратифікована Верховною Радою України 29 листопада 1994 р.;

− Конвенція про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення головним чином як середовище існування водоплавних птахів (Рамсарська конвенція, м. Рамсар, Іран, 1971 р.);

− Конвенція про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі (Бернська конвенція) (Берн, 1979 р.);

− Конвенція про збереження мігруючих видів диких тварин (Бонн, 1979 р.);

− Угоди про збереження кажанів в Європі (1991р.);

− Європейська конвенція про охорону археологічної спадщини (Валлетта, 1992 р.);

− Угода про збереження афро-євразійських мігруючих водно-болотних птахів (1995 р.);

− Рамкова конвенція ООН про зміну клімату (ратифікована Україною 29 жовтня 1996 р.);

− Конвенція про охорону та використання транскордонних водотоків та міжнародних озер (Гельсінкі, 1992), що є чинною в Україні з 1 липня 1999 р. та інші.

На виконання Бернської конвенції в Європі створена мережа територій особливого природоохоронного значення – Смарагдова мережа, важливих для збереження біорізноманіття в країнах Європи і деяких країнах Африки. Смарагдова мережа України є українською частиною Смарагдової мережі Європи, розробляється з 2009 року.

Основними міжнародними правовими документами, ратифікованими Україною, що стосуються Стратегії, є:

Закон України «Про ратифікацію Рамкової конвенції ООН про зміну клімату» від 29 жовтня 1996 р. № 435/96-ВР;

Закон України «Про ратифікацію Конвенції про охорону біологічного різноманіття» від 29 листопада 1994 р. № 257/94-ВР;

Закон України «Про приєднання України до Картахенського протоколу про біобезпеку до Конвенції про біологічне різноманіття» від 12 вересня 2002 р. № 152-IV;

Закон України «Про ратифікацію Конвенції про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля» від 6 липня 1999 р. № 832-XIV;

Закон України «Про ратифікацію Європейської ландшафтної конвенції» від 7 вересня 2005 р. № 2831-IV;

Закон України «Про приєднання України до Бернської Конвенції про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ, існуючих в Європі» від 29.10.96 № 436/96-ВР.

Крім того, Стратегія орієнтована на виконання зобов'язань у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному рівні, зокрема:

Директивою № 2008/50/ЄС про якість атмосферного повітря та чистіше повітря для Європи;

Директивою № 2004/107/ЄС про миш'як, кадмій, ртуть, нікель і поліциклічні ароматичні вуглеводні в атмосферному повітрі;

Директивою № 2008/98/ЄС про відходи;

Директивою № 1999/31/ЄС про захоронення відходів зі змінами і доповненнями, внесеними Регламентом (ЄС) № 1882/2003;

Директивою № 2000/60/ЄС про встановлення рамок діяльності Співтовариства у сфері водної політики зі змінами і доповненнями, внесеними Рішенням № 2455/2001/ЄС і Директивою 2009/31/ЄС;

Директивою № 2007/60/ЄС про оцінку та управління ризиками затоплення;

Директивою № 2009/147/ЄС про захист диких птахів;

Директива № 92/43/ЄС про збереження природного середовища існування, дикої флори та фауни, зі змінами і доповненнями, внесеними Директивами №№ 97/62/ЄС, 2006/105/ЄС та Регламентом (ЄС) № 1882/2003.

Стратегія відповідає засадам основного нормативно-правового документу, що визначає засади екологічної політики в Україні – Закону України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» (ухвалено Верховною Радою України 28 лютого 2019 року).

Загалом, відповідно до нормативно-правової бази України, проєкт Стратегії відповідає ряду зобов'язань:

забезпечення пріоритетності вимог екологічної безпеки, обов'язковості додержання екологічних стандартів, нормативів та лімітів використання природних ресурсів;

виконання заходів, що гарантують екологічну безпеку середовища для життя і здоров'я людей, а також запобіжний характер заходів щодо охорони довкілля;

проєктне спрямування на збереження просторової та видової різноманітності і цілісності природних об'єктів і комплексів;

використання отриманих висновків моніторингу та комплексу охоронних заходів для виконання можливостей факторів позитивного впливу на охорону довкілля;

формування динамічного урівноваженого стану довкілля, що забезпечуватиме екологічне, санітарно-безпечне середовище для життєдіяльності населення;

забезпечення реалізації заходів, пов'язаних зі збереженням та поліпшенням стану поверхневих та підземних водних ресурсів, земельних ресурсів, у тому числі ПЗФ.

забезпечення загальної доступності Стратегії та самого звіту СЕО відповідно до вимог Законів України «Про доступ публічної інформації» і «Про стратегічну екологічну оцінку» шляхом розміщення на офіційному веб-сайті органу місцевого самоврядування.

Під час розробки документів державного планування ці принципи повинні бути враховані.

Враховуючи результати аналізу, можна зробити висновок, що Стратегії відповідає цілям екологічної політики, встановлених на національному та місцевому рівнях; враховує більшість з них і пропонує комплекс заходів, спрямованих на їх виконання.

6. ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ВТОРИННИХ, КУМУЛЯТИВНИХ, СИНЕРГІЧНИХ, КОРОТКО-, СЕРЕДНЬО- ТА ДОВГОСТРОКОВИХ, ПОСТІЙНИХ І ТИМЧАСОВИХ, ПОЗИТИВНИХ І НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ

Реалізація заходів, передбачених Стратегією, може супроводжуватись появою прямих та опосередкованих наслідків, як для окремих компонентів довкілля, так і сукупним впливом на природні процеси та комплекси. Значного негативного впливу під час планованої діяльності на довкілля та здоров'я населення не передбачається.

Наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення – це будь-які ймовірні наслідки реалізації завдань Стратегії для покращення біорізноманіття, ґрунту, клімату, повітря, води, ландшафту, природних територій та об'єктів, безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я, матеріальних активів, об'єктів культурної спадщини та взаємодія цих факторів.

Під кумулятивним впливом розуміється сукупність впливів від реалізації планованої діяльності та інших, що існують або плануються в найближчому майбутньому видів антропогенної діяльності (прямий і опосередкований вплив людства на навколишнє середовище та його компоненти внаслідок господарської діяльності), які можуть призвести до значних негативних або позитивних впливів на навколишнє середовище або соціально-економічні умови.

Синергічні наслідки – сумарний ефект, який полягає у тому, що при взаємодії двох або більше факторів їх дія суттєво переважає дію кожного окремо компоненту.

Реалізація заходів, передбачених Стратегією, може супроводжуватись появою прямих та опосередкованих наслідків, як для окремих компонентів довкілля, так і сукупним впливом на природні процеси та комплекси.

Таблиця 6.1

Ймовірні наслідки для довкілля від реалізації Стратегії

Чи може реалізація Стратегії спричинити:	Негативний вплив			Пом'якшення існуючої ситуації
	Так	Ймовірно	Ні	
Повітря				

1. Збільшення викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел?			●	+
2. Збільшення викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел?			●	+
3. Погіршення якості атмосферного повітря			●	+
4. Зміни повітряних потоків, вологості, температури або ж будь-які локальні чи регіональні зміни клімату?			●	+
Водні ресурси				
5. Збільшення обсягів скидів у поверхневі води?			●	+
6. Будь - які зміни якості поверхневих вод (зокрема таких показників, як температура, розчинений кисень, прозорість, але не обмежуючись ними)?			●	
7. Значне зменшення кількості вод, що використовуються для водопостачання населенню?			●	+
8. Появу загроз для людей і матеріальних об'єктів, пов'язаних з водою (зокрема таких, як паводки або підтоплення)?			●	+
9. Зміни напрямів і швидкості течії поверхневих вод або зміни обсягів води будь-якого поверхневого водного об'єкту?			●	
10. Порушення гідрологічного та гідрохімічного режиму малих річок регіону?			●	+
11. Зміни обсягів підземних вод (шляхом відбору чи скидів або ж шляхом порушення водоносних горизонтів)?			●	
12. Забруднення підземних водоносних горизонтів?			●	
Відходи				
13. Збільшення кількості утворюваних твердих побутових відходів?			●	+
14. Збільшення кількості утворюваних чи накопичених промислових відходів „відходи, що не є небезпечними?			●	
15. Збільшення кількості небезпечних відходів?			●	
16. Спорудження еколого-небезпечних об'єктів управління відходами?			●	
17. Утворення або накопичення радіоактивних відходів?			●	
Земельні ресурси				
18. Порушення, переміщення, ущільнення грунтового шару?			●	
19. Будь-яке посилення вітрової або водної ерозії грунтів?			●	
20. Зміни в топографії або в характеристиках рельєфу?			●	
21. Появу таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози через нестабільність літо генної основи або зміни геологічної структури?			●	+
22. Суттєві зміни в структурі земельного фонду, чинній або плановані практиці використання земель?			●	
23. Виникнення конфліктів між ухваленими цілями стратегії та цілями місцевих громад?			●	
Біорізноманіття та рекреаційні зони				
24. Негативний вплив на об'єкти природно-заповідного фонду (зменшення площ, початок небезпечної діяльності у безпосередній близькості або на їх території тощо)?			●	

25. Зміни у кількості видів рослин або тварин, чисельності або територіальному представництві?			●	+
26. Порушення або деградацію середовищ існування диких видів тварин?			●	
27. Будь-який вплив на кількість і якість наявних рекреаційних можливостей?			●	+
28. Будь-який вплив на наявні об'єкти історико-культурної спадщини?			●	
29. Інші негативні впливи на естетичні показники об'єктів довкілля (перепони для публічного огляду мальовничих краєвидів, появі естетично неприйнятних місць, руйнування пам'ятників природи тощо)?			●	
Населення та інфраструктура				
30. Зміни в локалізації, розміщенні, щільності та зростанні кількості населення будь-якої території?			●	
31. Вплив на нинішній стан забезпечення житлом або виникнення нових потреб у житлі?			●	
32. Суттєвий вплив на нинішню транспортну систему? Зміни в структурі транспортних потоків?			●	+
33. Необхідність будівництва нових об'єктів для забезпечення транспортних сполучень?			●	+
34. Потреби в нових або суттєвий вплив на наявні комунальні послуги?			●	+
35. Появу будь-яких реальних або потенційних загроз для здоров'я людей?			●	+
Екологічне управління та моніторинг				
36. Послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки?			●	
37. Погіршення екологічного моніторингу?			●	
38. Усунення наявних механізмів впливу органів місцевого самоврядування на процеси техногенного навантаження?			●	
39. Стимулювання розвитку екологічно небезпечних галузей виробництва?			●	
Інше				
40. Підвищення рівня використання будь-якого виду природних ресурсів?			●	
41. Суттєве вилучення будь-якого невідновного ресурсу?			●	
42.Збільшення споживання значних обсягів палива або енергії?			●	+
43. Суттєве порушення якості природного середовища?			●	
44. Появу можливостей досягнення короткотермінових цілей, які ускладнюватимуть досягнення довготривалих цілей у майбутньому?			●	
45. Такі впливи на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності викличуть значний негативний екологічний ефект, що матиме значний негативний прямий або опосередкований вплив на добробут людей?			●	

Серед ключових наслідків реалізації Стратегії, а також з огляду на період її реалізації, доцільно зробити наступні висновки щодо ймовірного впливу Стратегії на довкілля.

Вплив на атмосферне повітря: не передбачається погіршення стану атмосферного повітря. Стратегія не передбачає створення нових підприємств із значними обсягами викидів у атмосферне повітря.

Стратегія передбачає реалізацію завдань, спрямованих на покращення якості атмосферного повітря: зменшення рівня забруднення атмосферного повітря, зокрема використанням альтернативних джерел живлення.

Вплив на водні ресурси: Стратегія не передбачає створення підприємств, діяльність яких призведе до збільшення обсягів скидів забруднених вод у поверхневі води. Тому реалізація Стратегії не має призвести до погіршення стану водних ресурсів.

Відходи: сортування побутових відходів з вилученням вторинної сировини дозволить не допускати суттєвого збільшення обсягів їх накопичення.

Вплив на земельні ресурси: внаслідок реалізації Стратегії не передбачається будь-якого посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів, змін у топографії або у характеристиках рельєфу, поява таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози. Крім того, Стратегія не передбачає змін у структурі земельного фонду, чинній або плановані практиці використання земель.

Вплив на біорізноманіття та рекреаційні зони: в Стратегії не передбачається реалізація завдань, які можуть призвести до негативного впливу на біорізноманіття. Натомість позитивний вплив на збереження біорізноманіття буде досягнений внаслідок розширення меж існуючої території та об'єкту природно-заповідного фонду до площі Вінницької області.

Вплив планованої діяльності на території та об'єкти природно-заповідного фонду. В Стратегії не передбачається реалізація завдань, які можуть призвести до негативного впливу на об'єкт природно-заповідного фонду. Натомість, реалізація запланованих Стратегією заходів сприятиме раціональному використанню природних ресурсів, збереженню цінних природних комплексів та ландшафтів, біологічного різноманіття, у тому числі природно-заповідного фонду.

Вплив на культурну спадщину: охорона, збереження об'єктів культурної спадщини; охорона, збереження елементів нематеріальної культурної спадщини матиме позитивний вплив.

Вплив на населення та інфраструктуру: Стратегії не передбачає появу нових ризиків на стан здоров'я чи захворюваність населення. Поліпшення санітарно-епідеміологічної та санітарно-епізоотичної ситуації на території громади; реконструкція та ремонт об'єктів комунальної інфраструктури, поліпшення системи охорони здоров'я, освіти, фізичної культури, екологічної ситуації позитивно вплине на загальні покращення умов життя і діяльності громадян.

Екологічне управління, моніторинг: Стратегія не передбачає послаблення правових і економічних механізмів контролю в сфері екологічної безпеки, натомість передбачено покращення управління відходами та підвищення енергоефективності управління господарством.

Кумулятивний вплив: ймовірність того, що реалізація Стратегії призведе до таких можливих впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) вплив на довкілля, відсутня.

Транскордонний вплив під час реалізації заходів Стратегії відсутній. Таким чином, реалізація Стратегії не має супроводжуватися появою нових негативних наслідків для довкілля.

Таким чином, реалізація багатьох заходів та завдань Стратегії може призвести до покращення екологічної ситуації в громаді.

Ймовірність того, що реалізація Стратегії призведе до таких можливих негативних впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності матимуть кумулятивний чи синергійний вплив, відсутня.

У разі реалізації запланованих заходів Стратегії можна очікувати позитивного кумулятивного і синергійного ефектів покращення стану довкілля та здоров'я населення у середньо- і довгостроковій перспективі.

7. ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДДП

Реалізація Стратегії передбачає виконання заходів та проектів, що стосуються розвитку сфери забезпечення територіальної громади системами інженерної інфраструктури, ремонту вулично-дорожньої мережі, енергозбереження і раціонального використання природних ресурсів, виконання яких є невід'ємною складовою при створенні сприятливого в екологічному відношенні життєвого середовища.

Серед головних заходів, що мають безпосередній вплив на санітарно-гігієнічні умови проживання населення та забезпечують пом'якшення негативних наслідків реалізації проекту Стратегії можна виділити:

Операційна ціль 1.1. Залучення інвестицій:
-Підготовлені земельні ділянки для розміщення виробництва
Операційна ціль 2.5. Локальний лідер у сфері комунальних послуг:
- Ремонт та утримання доріг і тротуарів громади, створення безбар'єрних маршрутів
- Модернізація та енергоефективність інженерних мереж, впровадження альтернативних джерел енергії
- Забезпечення населення якісною питною водою
Операційна ціль 3.1. Чисте довкілля:
-Організація системного вивезення відходів з усіх населених пунктів громади
-Впровадження роздільного збору відходів
- Ефективний контроль та моніторинг стану довкілля
- Зменшення негативного впливу підприємств на довкілля
-Збереження природних ресурсів (водні об'єкти, зелені зони, флора і фауна тощо)

Покращення якості водопостачання та водовідведення, впровадження сучасних методів очистки стічних вод
- покращення якості та надійності водопостачання і водовідведення
- зменшення втрат води та аварійності мереж
- підвищення ефективності експлуатації інженерної інфраструктури
- підвищення якості очистки стічних вод
- зменшення негативного впливу на навколишнє середовище
- забезпечення відповідності екологічним стандартам
- впровадження інноваційних технологій у сфері водоочистки
- підвищення контролю якості води
- забезпечення екологічної безпеки та сталого використання водних ресурсів

Розбудова інфраструктури управління відходами на території громади
• підвищення рівня сортування відходів населенням
• зменшення навантаження на полігони ТПВ
• підвищення рівня переробки відходів
• формування культури сортування серед населення
•зменшення обсягів захоронення відходів
• розвиток системи поводження з органічними відходами
• зменшення обсягів відходів, що підлягають захороненню
• впровадження принципів циркулярної економіки
• підвищення екологічної свідомості населення
• формування відповідальної поведінки щодо поводження з відходами
• збільшення рівня залучення населення до сортування
Покращення освітлення населених пунктів:
•розвиток сучасної та енергоефективної інфраструктури освітлення
•підвищення безпеки та комфорту у громадських просторах
•зменшення споживання традиційних енергоресурсів
•розвиток використання відновлюваних джерел енергії.
З метою запобігання негативному впливу на стан здоров'я населення та довкілля, важливо забезпечити дотримання вимог щодо встановлення, проектування та експлуатації санітарно-захисних зон (СЗЗ) навколо джерел і об'єктів централізованого й нецентралізованого питного водопостачання, а також інших об'єктів, що потенційно впливають на якість водних ресурсів.

Розробка та визначення меж СЗЗ має здійснюватися відповідно до положень статті 93 Водного кодексу України, яка регламентує встановлення зон санітарної охорони водних об'єктів. Постанова КМУ від 18.12.98 № 2024 та ДБН В.1.2-8:2021 акцентують на дотриманні гігієнічних норм, що передбачають обмеження господарської діяльності в межах цих зон для запобігання забрудненню джерел водопостачання. Особливе значення має врахування вимог ДБН Б.2.2-12:2019 щодо планування та забудови територій, а також Постанови КМУ від 27.12.2022 № 1455, яка визначає правила охорони електричних мереж.

Дотримання зазначених нормативно-правових документів у процесі проектування та експлуатації об'єктів інфраструктури, зокрема водопровідних і каналізаційних мереж (ДБН В.2.5-74:2013 та ДБН В.2.5-75:2013), а також кладовищ, автозаправних станцій та інших потенційно небезпечних об'єктів, є ключовим для забезпечення санітарної та екологічної безпеки. Зони санітарної охорони та охоронні зони інженерних мереж слід проектувати з урахуванням вимог щодо захисту населення від шумового впливу (ДБН В.1.1-31:2013) та уникнення ризиків забруднення навколишнього середовища. Крім того, ДСП № 173-96 визначають принципи санітарного планування населених пунктів, спрямовані на мінімізацію впливу інфраструктурних об'єктів на здоров'я

Під час виконання запланованих Стратегією заходів можливе виникнення деяких негативних наслідків у вигляді короткочасного впливу. Поява таких наслідків переважно пов'язана зі здійсненням робіт з реконструкції та будівництва.

З метою забезпечення екологічної безпеки, раціонального використання природних ресурсів при будівництві, реконструкції та ремонті об'єктів, передбачених Стратегією, доцільно максимально використовувати сучасні високоефективні екоенергозберігаючі технології та матеріали, зокрема огороджуючі конструкції з мінімальним коефіцієнтом теплопровідності, інженерне обладнання з високим коефіцієнтом корисної дії тощо.

Дотримання нормативного стану навколишнього середовища забезпечується виконанням відповідних заходів, які передбачається вжити для зменшення негативних наслідків виконання Стратегії.

1. Захисні заходи, спрямовані на зменшення негативного впливу на довкілля стосуються:

- заходів для зменшення шуму;
- дотримання вимог «сезону тиші»;
- заходів з охорони ґрунтів;
- зменшення впливу на флору і фауну;
- нагляд за відходами (регулярне транспортування будівельних матеріалів у міру просування будівництва, наявність на ділянці провадження робіт пересувних контейнерів для відходів металу, промасленого ганчір'я, нафтопродуктів тощо, обов'язковий вивіз і наступне управління відходами будівництва, що надходить з будівельного майданчика).

Підрядник будівельно-монтажних робіт зобов'язаний:

- додержуватись раціональних маршрутів перевезення робітників, комплектуючих і будівельних матеріалів;
- допускати до експлуатації тільки справну автотракторну техніку з двигунами, що за вмістом у відпрацьованих газах CO, NOx (карбюраторні) або за димністю відпрацьованих газів (дизельні) відповідають діючим в Україні екологічним нормам;
- звести до мінімуму порожні пробіги автотранспорту та холосту роботу двигунів;
- суворо дотримуватись чинних норм і правил зі збереження флори та фауни в районі будівництва (забороняється миття будівельних машин і механізмів у водоймах, злив ПММ поза спеціально відведеними для цього місцями).

Після закінчення будівельно-монтажних робіт виконується зачистка випадкових забруднень, прибирання будівельного сміття та його перевезення у відведені для цього місця.

2. Ресурсозберігаючі заходи спрямовані на раціональне використання земельних та водних ресурсів, зокрема норми відводу земель.

3. Охоронні заходи. До охоронних заходів відноситься проведення моніторингових спостережень за підтриманням нормативного стану довкілля (дотримання гранично допустимих рівнів екологічного навантаження на природне та техногенне середовище) на території зони впливу об'єкту. Моніторинг стану довкілля в районі впливу об'єкту є інструментом, що підтримує керування екологічною безпекою, і може розглядатися, як одна з інформаційних складових, що забезпечують загальне керування експлуатації об'єкту. Він дозволяє провести аналіз відповідності стану об'єкту та навколишнього середовища екологічним вимогам для вироблення рішень із забезпечення екологічного благополуччя; знизити рівень невизначеності, який обумовлений неточністю методів розрахункових прогнозних оцінок; вирішити спірні питання, пов'язані з впливом об'єкту на екологічні умови; поповнити бази даних щодо стану навколишнього середовища в районі розташування об'єкту будівництва.

На підставі моніторингу, у випадку можливої загрози довкіллю, спричиненої технічним станом об'єкту і його елементами, сповіщаються адміністративні, контролюючі органи і населення, а також здійснюються заходи з їх усунення або попередження.

4. Компенсаційні заходи. Компенсаційні заходи полягають у відшкодуванні втрат, спричинених самим процесом реалізації заходів Стратегії. Відшкодування, плата за користування та за будь-які відхилення від дозволених норм здійснюється згідно з вимогами діючого законодавства. Такі розрахунки проводяться на основі спеціально затверджених методик згідно зі встановленими тарифами.

На всіх етапах реалізації Стратегії, у тому числі для зменшення або запобігання впливу на території та об'єкти природно-заповідного фонду, заплановані рішення будуть здійснюватися у відповідності до норм і правил охорони навколишнього середовища і вимог екологічної безпеки (згідно з вимогами Водного кодексу України, Законів України «Про охорону земель», «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про охорону атмосферного повітря», «Про природно-заповідний фонд України»).

8. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ, ЩО РОЗГЛЯДАЛИСЯ, ОПИС СПОСОБУ, В ЯКИЙ ЗДІЙСНЮВАЛАСЯ СЕО, У ТОМУ ЧИСЛІ БУДЬ-ЯКІ УСКЛАДНЕННЯ

Проєкт Стратегії Тростянецької територіальної громади є плановим документом.

Стратегія спрямована на дотримання екологічних стандартів. Оцінка ймовірних наслідків для довкілля від реалізації Стратегії вказує на те, що реалізація Стратегії позитивно вплине на стан атмосферного повітря, водних об'єктів, ситуацію з відходами, земельні ресурси, біорізноманіття, рекреаційні зони та культурну спадщину.

У процесі здійснення СЕО було розглянуто наступні альтернативи:
- альтернатива 1 «Нульовий сценарій»;
- альтернатива 2 «Прийняття Стратегії»;
- альтернатива 3: «Реалізація окремих заходів Стратегії»

Альтернатива 1 «Нульовий сценарій» – опис, прогнозування та оцінка ситуації у випадку незатвердження Стратегії.

При обранні Альтернативи 1, ситуація залишиться без змін.

1. Заходи з покращення умов проживання мешканців територіальної громади не реалізовуватимуться.

Все це призведе до погіршення соціально-побутових умов в громаді, невідповідності державної політики, визначеної реаліями часу.

2. В разі залишення ситуації в Тростянецькій ТГ без позитивних змін, проблеми, які є на теперішній час, залишаться та будуть мати тенденцію до подальшого негативного розвитку та впливу на навколишнє природне середовище та населення громади. Поставлена мета з забезпечення відновлення стабільного функціонування економіки, розвитку інвестиційного середовища, створенню умов для комфортного життя мешканців громади, покращення навколишнього природного середовища досягнута не буде.

Крім того, не забезпечується дотримання ст.143 Конституції України, Законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про правовий режим воєнного стану», від 12.05.2015 р. №389-VIII, «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України», «Про стратегічну екологічну оцінку», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів

України щодо засад державної регіональної політики та політики відновлення регіонів і територій», постанови Кабінету Міністрів України від 26 квітня 2003 року № 621 «Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проєктів Бюджетної декларації та державного бюджету» (із змінами), Указ Президента України «Про утворення військових адміністрацій» від 24.02.2022 р. №68/2022, з урахуванням завдань інших документів державного планування, а саме: Цілей сталого розвитку України до 2030 року (Указ Президента України від 30.09.2019 № 722/2019); Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695;

Обрання Альтернативи 2:

Прийняття Стратегії дозволить досягнути стратегічного бачення розвитку громади та виконати Стратегічні цілі Стратегії з визначенням відповідальних за виконання та індикаторів виконання. Виконання Стратегії дозволить створити на території громади безпечне, екологічно чисте, енергетично ефективне середовище з якісною питною водою та інфраструктурою, якісними та доступними медичними, соціальними та публічними послугами, сприятиме, розвитку інвестиційного середовища.

Реалізація ДДП дасть змогу:
1. Підвищити економічну спроможність та інвестиційну привабливість громади.
2. Створити умови для комфортного життя мешканців громади, підвищити рівень отримання ними публічних та соціальних послуг, рівень надання мешканцям медичної допомоги.
3. Сприяти розвитку культури та спорту на території громади.
4. Формувати громаду як згуртовану спільноту з активними, здоровими та мобільними мешканцями.
5. Відновити дорожнє покриття та поліпшити транспортну інфраструктуру громади.
6. Налагодити на території ефективну систему збору та вивозу побутових відходів.

Альтернатива 3: «Реалізація окремих заходів Стратегії» – часткове прийняття окремих аспектів Стратегії. Це передбачає реалізацію лише найбільш невідкладних заходів, таких як покращення транспортної інфраструктури, системи збору відходів та підвищення якості публічних послуг. Такий підхід дозволить частково вирішити актуальні проблеми громади без повного прийняття Стратегії, що дасть змогу мінімізувати витрати та зосередитися на найкритичніших напрямах розвитку.

Обрання часткової стратегії не відповідає довгостроковим інтересам громади, оскільки вона не забезпечує комплексного підходу до розвитку. Таке вибіркове виконання заходів може призвести до незбалансованого розвитку, де одні проблеми вирішуються, а інші залишаються поза увагою, що погіршить загальну

ситуацію в майбутньому. Відсутність системного підходу також суперечить державним та регіональним політикам, які орієнтовані на сталий розвиток та забезпечення стратегічного планування.

Відповідно, було обрано Альтернатива 2 – Прийняття «Стратегія сталого розвитку Вижницької територіальної громади до 2027 року (оновлена редакція) та план заходів на 2026–2027 роки з реалізації стратегії сталого розвитку Тростянецької територіальної громади до 2027 року (оновлена редакція)».

Таблиця 8.1

Оцінка ймовірного негативного впливу на довкілля та стан здоров'я населення відповідно до контрольного переліку за альтернативними варіантами

Чи може реалізація спричинити	Негативний вплив		
	Нульовий сценарій	Прийняття Стратегії	Реалізація окремих заходів
Повітря			
Збільшення викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел?	+/–	+/–	+/–
Збільшення викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел?	+	+	+
Погіршення якості атмосферного повітря?	+	–	+
Появу джерел неприємних запахів?	+/–	–	+/–
Зміни повітряних потоків, вологості, температури або ж будь-які локальні чи регіональні зміни клімату?	–	–	–
Водні ресурси			
Збільшення обсягів скидів у поверхневі води?	–	–	–
Будь-які зміни якості поверхневих вод (зокрема, таких показників, як температура, розчинений кисень, прозорість, але не обмежуючись ними)?	+	+/–	+
Збільшення скидання шахтних і кар'єрних вод у водні об'єкти?	–	–	–
Значне зменшення кількості вод, що використовуються для водопостачання населенню?	–	–	–
Появу загроз для людей і матеріальних об'єктів, пов'язаних з водою (зокрема таких, як паводки або підтоплення)?	+	+/–	+
Зміни напрямів і швидкості течії поверхневих вод або зміни обсягів води будь-якого поверхневого водного об'єкту?	–	–	–
Порушення гідрологічного та гідрохімічного режиму малих річок регіону?	+	–	+
Зміни напряму або швидкості потоків підземних вод?	–	–	–
Зміни обсягів підземних вод (шляхом відбору чи скидів або ж шляхом порушення водоносних горизонтів)?	+/–	–	+/–
Забруднення підземних водоносних горизонтів?	+/–	–	+/–
Відходи			
Збільшення кількості утворюваних твердих побутових відходів?	+/–	–	+/–

Збільшення кількості утворюваних чи накопичених промислових відходів „відходи, що не є небезпечними?	+/–	–	+/–
Збільшення кількості небезпечних відходів?	+/–	+/–	+/–
Спорудження еколого-небезпечних об'єктів управління відходами?	+/–	–	+/–
Утворення або накопичення радіоактивних відходів?	+/–	–	+/–
Земельні ресурси			
Порушення, переміщення, ущільнення ґрунтового шару?	+	+/–	+
Будь-яке посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів?	+/–	–	+/–
Зміни в топографії або в характеристиках рельєфу?	+/–	–	+/–
Появу таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози через нестабільність літогенної основи або зміни геологічної структури?	–	–	–
Суттєві зміни в структурі земельного фонду, чинній або плановаій практиці використання земель?	+	–	+
Населення та інфраструктура			
Зміни в локалізації, розміщенні, щільності та зростанні кількості населення будь-якої території?	+	+	+
Вплив на нинішній стан забезпечення житлом або виникнення нових потреб у житлі?	–	–	–
Суттєвий вплив на нинішню транспортну систему? Зміни в структурі транспортних потоків?	+	–	+
Необхідність будівництва нових об'єктів для забезпечення транспортних сполучень?	+/–	+/–	+/–
Потреби в нових або суттєвий вплив на наявні комунальні послуги?	+	+/–	+
Появу будь-яких реальних або потенційних загроз для здоров'я людей?	+	–	+
Екологічне управління та моніторинг			
Погіршення екологічного моніторингу?	+	–	+
Усунення наявних механізмів впливу органів місцевого самоврядування на процеси техногенного навантаження?	+	–	+
Інше			
Підвищення рівня використання будь-якого виду природних ресурсів?	+	+/–	+
Суттєве вилучення будь-якого невідновного ресурсу?	+/–	–	+/–
Збільшення споживання значних обсягів палива або енергії?	+/–	–	+/–
Суттєве порушення якості природного середовища?	+/–	–	+/–
Появу можливостей досягнення короткотермінових цілей, які ускладнюватимуть досягнення довготривалих цілей у майбутньому?	+	–	+
Такі впливи на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності викличуть значний негативний екологічний ефект, що	+	+/–	+

матиме значний негативний прямий або опосередкований вплив на добробут людей?			

Стратегічна екологічна оцінка Стратегії здійснювалася в спосіб, що передбачав такий алгоритм дій: визначення ключових екологічних проблем, що стосуються сталого розвитку Вижницької територіальної громади; проведення оцінки стану довкілля й виявлення трендів, характерних для окремих компонентів навколишнього середовища та стану здоров'я населення громади; аналіз відповідності цілей Стратегії стратегічним цілям державної екологічної політики; розробка заходів з пом'якшення ймовірних негативних впливів реалізації Стратегії; формулювання пропозицій щодо моніторингу; підготовка звіту про СЕО Стратегії.

З огляду на стратегічний характер проекту, ключове значення у виконанні СЕО мали методи стратегічного аналізу. Насамперед, доречним виявилось застосування аналізу контексту стратегічного планування, що передбачає встановлення зв'язків з іншими документами державного планування.

Відповідність цілей та завдань Стратегії загальним цілям державної екологічної політики та цілям, завданням, напрямкам галузевих документів державного планування.

Також проведено аналіз поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я, в розрізі компонентів довкілля (клімату і факторів, що на нього впливають, атмосферного повітря, водних та земельних ресурсів, біорізноманіття та природоохоронних територій, відходів, здоров'я населення та інфраструктури). Здійснено оцінку ймовірних наслідків виконання цілей та завдань проекту Стратегії, як на окремі компоненти довкілля, так і на комплексні умови територій – стан довкілля, збереження біорізноманіття, раціональність використання наявних ресурсів, розвиток природних та техногенних процесів, а також вплив на здоров'я населення.

Оцінка кумулятивних ефектів дозволила спрогнозувати потенційний сукупний вплив на стан довкілля, в тому числі здоров'я населення, внаслідок реалізації цілей і завдань Стратегії.

Для здійснення СЕО був обраний, також, метод екстраполяції, оскільки цей метод полягає в перенесенні встановленого характеру розвитку певної території чи процесу в майбутнє і ґрунтується на вивченні кількісних і якісних параметрів досліджуваного об'єкта за попередні роки, з подальшим логічним продовженням, окресленням тенденцій його розвитку.

При цьому здійснювалось:

– збір та аналіз інформації про поточний стан складових довкілля, включаючи значення ключових показників в розрізі компонентів довкілля, в т. ч. здоров'я населення;

– визначення можливих чинників змін антропогенного та природного характеру;
– проведення оцінки потенційного впливу цілей на складові довкілля та на стан здоров'я й добробут населення.

В процесі аналізу стану довкілля були використані статистичні дані Державної служби статистики України та офіційні дані органів виконавчої влади, на які покладено функції і завдання спостереження та інформаційного забезпечення державної системи моніторингу довкілля (Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України, Державна гідрометеорологічна служба, Міністерство охорони здоров'я України, та інші), а також обласних органів виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища та реалізують державну політику у сфері охорони здоров'я. Окрім того, були проаналізовані доступні дані експертних звітів та аналітичних матеріалів щодо оцінки впливу наслідків повномасштабної воєнної агресії росії проти України на стан довкілля та здоров'я населення.

На основі проведеного аналізу вищезазначених альтернатив, експертним рішенням встановлено, що найсприятливішим із трьох варіантів: Альтернатива 1 «Нульовий сценарій», Альтернатива 2 «Прийняття Стратегії», Альтернатива 3: «Реалізація окремих заходів Стратегії» є варіант Альтернатива 2 «Прийняття Стратегії», тобто затвердження запропонованої Стратегії.

У ході виконання СЕО експерти зіткнулися з рядом проблем, які суттєво ускладнюють більш повне і глибоке здійснення СЕО для Стратегії, зокрема – обмеженість статистичної інформації для аналізу. Державна служба статистики України не збирає, не структурує і не аналізує достатньо глибоко і повно статистичну інформацію у розрізі основних компонентів сфери охорони довкілля, природокористування та охорони здоров'я на регіональному та місцевому рівнях. Значна частина інформації збирається методом вибіркових обстежень, що знижую її точність. Особливою є проблема пов`язана з збройною агресією російської федерації проти України та введенням воєнного стану, у тому числі обмеження доступу до низки кадастрів та інформаційних систем, включаючи призупинення функціонування Публічної кадастрової карти України.

9. ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДДП ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

СЕО не завершується прийняттям рішення про затвердження Стратегії.

Значущі наслідки для довкілля, умов життєдіяльності населення буде здійснюватися за допомогою моніторингу наслідків виконання Стратегії для довкілля, у тому числі для здоров`я населення, з метою виявлення непередбачених несприятливих наслідків і вжиття заходів щодо їх усунення.

Результати моніторингу мають бути доступними для органів влади та громадськості. Результати моніторингу мають бути доведені до відома природоохоронних органів і органів охорони здоров'я, а також громадськості.

Моніторинг може бути використаний для:
– порівняння очікуваних і фактичних наслідків, що дозволяє отримати інформацію про стан довкілля, умов життєдіяльності населення та стан його здоров'я у ході реалізації Стратегії;
– отримання інформації, яка може бути використана для поліпшення майбутніх оцінок (моніторинг як інструмент контролю якості СЕО);
– перевірки дотримання екологічних вимог, встановлених відповідними органами влади;
– перевірки того, що Стратегія виконується відповідно до затвердженого документу, включаючи передбачені заходи із запобігання, скорочення або пом'якшення несприятливих наслідків.

Моніторинг наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення буде здійснюватися з метою забезпечення неухильного дотримання вимог законодавства під час будівництва і експлуатації та втілення всіх заходів щодо мінімізації ймовірних впливів та наслідків на навколишнє природне та соціальне середовище.

Моніторинг повинен відбуватись на декількох рівнях та передбачати можливі екологічні загрози та/або виявляти під час його здійснення впливи, що не були передбачені раніше.

Необхідно здійснювати моніторинг відповідно до Порядку здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2020 р. № 1272.

З метою забезпечення систематичності та об'єктивності спостережень за змінами стану довкілля, у тому числі за станом здоров'я населення, замовник визначає:

– зміст заходів, передбачених для здійснення моніторингу, та строки їх виконання;

– кількісні та якісні показники, одиниці їх вимірювання та цільові значення таких показників відповідно до кожного з визначених у звіті про стратегічну екологічну оцінку наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення;

– кількісні та якісні показники, одиниці їх вимірювання та цільові значення таких показників для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення;

– методи визначення кожного із показників, які дають змогу швидко та без надлишкових витрат їх вимірювати;

– періодичність вимірювання показників, проведення їх аналізу та співставлення із цільовими значеннями;

– засоби і способи виявлення наявності або відсутності наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, з урахуванням можливості виявлення негативних наслідків виконання документа державного планування, не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку.

Моніторинг даних впливів можливо здійснювати за показниками, які вказані нижче.

Моніторинг фактичного впливу на довкілля, умови життєдіяльності населення та стан його здоров'я здійснюється Вижницькою міською радою або її структурними підрозділами, яка визначає періодичність моніторингу, перелік індикаторів, забезпечує доступ до вихідних даних та результатів моніторингу. Із заздалегідь визначеною та доведеною до відома громадськості періодичністю відповідно до встановлених строків оприлюднює результати проведених моніторингів.

Для проведення моніторингу можуть бути використані як існуючі засоби та методи, так і спеціально удосконалені та удосконалені для цілей СЕО інструменти.

Тростянецькою міською рада може залучати до моніторингу представників органів місцевого самоврядування, науковців, громадськість і бізнес.

Кількість індикаторів може бути розширено шляхом включення до моніторингу додаткових показників відповідно до запитів або умов реалізації Стратегії.

Методи визначення кожного із показників, засоби і способи виявлення наявності або відсутності наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення а також періодичність вимірів, визначаються відповідними виконавцями, згідно напрямів діяльності.

Результати моніторингу Козівською селищною радою буде оприлюднюватися на офіційному сайті один раз на рік протягом строку дії даної Стратегії та через рік після закінчення такого строку.

У разі коли під час здійснення моніторингу буде виявлено не передбачені звітом про стратегічну екологічну оцінку негативні наслідки виконання даної Стратегії для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, Козівською селищною радою будуть вжиті заходи для їх усунення, а також подано пропозиції щодо внесення змін до такого документа з метою усунення негативних наслідків.

Здійснення моніторингу покладається на Козівську селищну раду, яка має здійснювати загальну координацію, методичне та інформаційне забезпечення процесу моніторингу, а також підготовку узагальненого звіту про результати моніторингу Стратегії.

Пропонована Звітом СЕО програма моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення наведена у таблиці 9.1

Таблиця 9.1. Пропонована Звітом СЕО програма моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

№ з/п	Зміст заходів моніторингу	Одиниця виміру	Кількісні показники			Якісні показники	Показник оцінки	Періодичність	Методи визначення
			Базовий рік	Звітний рік	Звітний рік до базового, частка				
Охорона атмосферного повітря									
1.1	Кількість промислово-виробничих підприємств, що мають проєкти організації санітарно-захисної зони та ступінь їх реалізації	одиниць із загальної кількості зареєстрованих підприємств			> 1		Позитивний результат	1 раз на рік	За статистичними даними
					= 1		Нейтральний результат, що потребує подальшого моніторингу		
					> 1		Негативний результат, необхідно вжити заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Проєкту ДДП		
1.2	Загальні обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних та пересувних джерел викидів,	тонн/рік			< 1		Позитивний результат	1 раз на рік	За статистичними даними
					= 1		Нейтральний результат, що потребує подальшого моніторингу		
					> 1		Негативний результат, необхідно вжити заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Проєкту ДДП		
2. Охорона водних ресурсів									
2.1	Кількість домогосподарств, підключених до централізованої системи водопостачання	% від загальної кількості			> 1		Позитивний результат	1 раз на рік	За статистичними даними
					= 1		Нейтральний результат, що потребує подальшого моніторингу		
					< 1		Негативний результат, необхідно вжити заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Проєкту ДДП		
2.2	Кількість домогосподарств, підключених до централізованої системи водовідведення	% від загальної кількості			> 1		Позитивний результат	1 раз на рік	За статистичними даними
					= 1		Нейтральний результат, що потребує подальшого моніторингу		
					< 1		Негативний результат, необхідно вжити заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення		

							негативних наслідків виконання Проєкту ДДП		
2.3	Обсяг забору прісної води за рахунок централізованого водопостачання	тис. м3/рік			< 1		Позитивний результат	1 раз на рік	За статистичними даними
					= 1		Нейтральний результат, що потребує подальшого моніторингу		
					> 1		Негативний результат, необхідно вжити заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Проєкту ДДП		
2.4	Обсяг стічних вод від житлово-комунального сектору та промислових підприємств	тис. м3/рік			< 1		Позитивний результат	1 раз на рік	За статистичними даними
					= 1		Нейтральний результат, що потребує подальшого моніторингу		
					> 1		Негативний результат, необхідно вжити заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Проєкту ДДП		
2.5	Частка скидів забруднених (забруднених без очистки та недостатньо очищених) стічних вод у водні об'єкти у загальному обсязі скидів	%			< 1		Позитивний результат	1 раз на рік	За статистичними даними
					= 1		Нейтральний результат, що потребує подальшого моніторингу		
					> 1		Негативний результат, необхідно вжити заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Проєкту ДДП		
2.6.	Розвиток мереж та споруд системи централізованого водопостачання,	км/рік			> 1		Позитивний результат	1 раз на рік	За статистичними даними
					= 1		Нейтральний результат, що потребує подальшого моніторингу		
					< 1		Негативний результат, необхідно вжити заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Проєкту ДДП		

2.7.	Частка міського і сільського населення, яке має доступ до безпечної питної води гарантованої якості	%			> 1		Позитивний результат	1 раз на рік	За статистичними даними
					= 1		Нейтральний результат, що потребує подальшого моніторингу		
					< 1		Негативний результат, необхідно вжити заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Проєкту		
Управління відходами									
5.1	Обсяги утворення ПВ на території громади	тонн/рік			< 1		Позитивний результат	1 раз на рік	За статистичними даними
					= 1		Нейтральний результат, що потребує подальшого моніторингу		
					> 1		Негативний результат, необхідно вжити заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Проєкту		
5.2	Обсяги відсортованої вторинної сировини з ПВ	тонн/рік, % від загального обсягу утворених відходів			> 1		Позитивний результат	1 раз на рік	За статистичними даними
					= 1		Нейтральний результат, що потребує подальшого моніторингу		
					< 1		Негативний результат, необхідно вжити заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Проєкту		
5.3.	Частка населення, яке охоплено роздільним збиранням побутових відходів	% від загальної кількості			> 1		Позитивний результат	1 раз на рік	За статистичними даними
					= 1		Нейтральний результат, що потребує подальшого моніторингу		
					< 1		Негативний результат, необхідно вжити заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Проєкту		
5.4.	Кількість несанкціонованих сміттєзвалищ	Од.			< 1		Позитивний результат	1 раз на рік	

					= 1		Нейтральний результат, що потребує подальшого моніторингу		Власні спостереження
					> 1		Негативний результат, необхідно вжити заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Проєкту		
5.5	Співвідношення частки перероблених та утилізованих відходів до утворених	% від загальної кількості			> 1		Позитивний результат	1 раз на рік	За статистичними даними
					= 1		Нейтральний результат, що потребує подальшого моніторингу		
					< 1		Негативний результат, необхідно вжити заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Проєкту		
Розвиток мережі об'єктів природно-заповідного фонду									
6.1	Загальна кількість об'єктів ПЗФ на території ТГ	Од.			> 1		Позитивний результат	1 раз на рік	За статистичними даними
					= 1		Нейтральний результат, що потребує подальшого моніторингу		
					< 1		Негативний результат, необхідно вжити заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Проєкту ДДП		
6.2	Площа об'єктів природно-заповідного фонду, їх частка у загальній території громади	Га %			> 1		Позитивний результат	1 раз на рік	За статистичними даними
					= 1		Нейтральний результат, що потребує подальшого моніторингу		
					< 1		Негативний результат, необхідно вжити заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Проєкту ДДП		
6.3	Площі водоохоронних зон та прибережно-захисних смуг водних об'єктів, винесених у натуру згідно з проєктами землеустрою, їх частка у загальній площі території громади	Га %			> 1		Позитивний результат	1 раз на рік	За статистичними даними
					= 1		Нейтральний результат, що потребує подальшого моніторингу		
					< 1		Негативний результат, необхідно вжити заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення		

							негативних наслідків виконання Проєкту ДДП		
6.4	Площа територій національної екомережі в межах ТГ	тис.га			> 1		Позитивний результат	1 раз на рік	За статистичними даними
					= 1		Нейтральний результат, що потребує подальшого моніторингу		
					< 1		Негативний результат, необхідно вжити заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Проєкту ДДП		
Земельні ресурси та ґрунти, використання зелених насаджень									
7.1	Площа орних земель (ріллі) та їх частка у загальній площі території	тис.га , %			< 1		Позитивний результат	1 раз на рік	За статистичними даними
					= 1		Нейтральний результат, що потребує подальшого моніторингу		
					> 1		Негативний результат, необхідно вжити заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Проєкту ДДП		
7.2.	Частка площі сільськогосподарських угідь екстенсивного використання (сіножатей, пасовищ) у загальній території ТГ	%			> 1		Позитивний результат	1 раз на рік	За статистичними даними
					= 1		Нейтральний результат, що потребує подальшого моніторингу		
					< 1		Негативний результат, необхідно вжити заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Проєкту ДДП		
7.3	Площа земель органічного виробництва, та їх частка у загальній площі сільськогосподарських угідь	тис. га %			> 1		Позитивний результат	1 раз на рік	За статистичними даними
					= 1		Нейтральний результат, що потребує подальшого моніторингу		
					< 1		Негативний результат, необхідно вжити заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Проєкту ДДП		
7.4	Площа відновлених земель та екосистем, площа рекультивованих земель та земель, на яких проводяться заходи з консервації	тис. га			> 1		Позитивний результат	1 раз на рік	За статистичними даними
					= 1		Нейтральний результат, що потребує подальшого моніторингу		
					< 1		Негативний результат, необхідно вжити заходи для запобігання,		

							зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Проєкту ДДП		
7.5	Вміст органічного вуглецю у грунтах сільськогосподарських угідь	мг/кг ґрунту %			> 1		Позитивний результат	1 раз на рік	За статистичними даними
					= 1		Нейтральний результат, що потребує подальшого моніторингу		
					< 1		Негативний результат, необхідно вжити заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Проєкту ДДП		
7.6	Площа лісів та лісистість територій	тис. га %			> 1		Позитивний результат	1 раз на рік	За статистичними даними
					= 1		Нейтральний результат, що потребує подальшого моніторингу		
					< 1		Негативний результат, необхідно вжити заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Проєкту ДДП		
7.7	Площа зелених насаджень,	тис. га			> 1		Позитивний результат	1 раз на рік	За статистичними даними
					= 1		Нейтральний результат, що потребує подальшого моніторингу		
					< 1		Негативний результат, необхідно вжити заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Проєкту ДДП		
7.8	Частка створення зелених насаджень загального користування,	га/ % від загальної площі населеного пункту			> 1		Позитивний результат	1 раз на рік	За статистичними даними
					= 1		Нейтральний результат, що потребує подальшого моніторингу		
					< 1		Негативний результат, необхідно вжити заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Проєкту ДДП		
Клімат, екологічна просвіта									
8.1	Споживання енергоресурсів установами комунальної власності	МВ год рік			< 1		Позитивний результат	1 раз на рік	Власні дослідження МТГ
					= 1		Нейтральний результат, що потребує подальшого моніторингу		
					> 1		Негативний результат, необхідно вжити заходи для запобігання,		

							зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Проєкту ДДП		
8.2	Частка енергії, виробленої з відновлювальних джерел, у загальному кінцевому споживанні енергії	%			> 1		Позитивний результат	1 раз на рік	За статистичними даними
					= 1		Нейтральний результат, що потребує подальшого моніторингу	1 раз на рік	
					< 1		Негативний результат, необхідно вжити заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Проєкту ДДП		
8.3	Скорочення обсягу викидів	тCO2 рік			< 1		Позитивний результат	1 раз на рік	За статистичними даними
					= 1		Нейтральний результат, що потребує подальшого моніторингу		
					> 1		Негативний результат, необхідно вжити заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Проєкту ДДП		
8.4.	Підвищення рівня інформування громадян про стан навколишнього середовища	К-сть заходів			> 1		Позитивний результат	1 раз на рік	За статистичними даними
					= 1		Нейтральний результат, що потребує подальшого моніторингу		
					< 1		Негативний результат, необхідно вжити заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Проєкту ДДП		
Здоров'я населення									
9.1	Рівень захворюваності населення	осіб на 1 тис. населення			< 1		Позитивний результат	1 раз на рік	За статистичними даними
					= 1		Нейтральний результат, що потребує подальшого моніторингу		
					> 1		Негативний результат, необхідно вжити заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Проєкту		
9.2	Природній приріст населення	осіб на 1 тис.			> 1		Позитивний результат	1 раз на рік	За статистичними даними
					= 1		Нейтральний результат, що потребує подальшого моніторингу		

		населення			< 1		Негативний результат, необхідно вжити заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Проєкту		
9.3	Кількість новоутворень	кількість випадків/ рік на 1 тис. населення			< 1		Позитивний результат	1 раз на рік	За статистичними даними
					= 1		Нейтральний результат, що потребує подальшого моніторингу		
					> 1		Негативний результат, необхідно вжити заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Стратегії		

10. ОПИС ЙМОВІРНИХ ТРАНСКОРДОННИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ (ЗА НАЯВНОСТІ)

Оскільки наслідки планованої діяльності, передбаченої Стратегією, не поширюватимуться на території за межами України та не матимуть впливу на довкілля суміжних країн, ймовірні транскордонні наслідки для довкілля, у тому числі, для здоров'я населення внаслідок реалізації Стратегії є відсутніми.

11. РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ

1. За підсумками СЕО підготовлено «Звіт про стратегічну екологічну оцінку Стратегії», щодо якого організовано інформування та обговорення громадськості регіону.

2. Стратегія загалом враховує концепцію сталого розвитку Тростянецької територіальної громади, розроблена у відповідності до конституційного принципу пріоритету інтересів людини у регіональній політиці та зорієнтований на поліпшення стану довкілля, умов життєдіяльності населення і його здоров'я.

3. Основною метою Стратегії є продовження подолання негативних наслідків для територіальної громади, спричинених повномасштабною збройною агресією російської федерації проти України, системне планування відновлення та подальший економічний розвиток, забезпечення безпечних та гідних умов життя, добробуту населення на основі реалізації комплексу системних заходів в економічній та соціальній сферах шляхом посилення інвестиційної складової, стимулювання розвитку малого та середнього бізнесу, відновлення об'єктів критичної інфраструктури, житлово-комунального господарства та соціальної сфери, забезпечення житлом населення, створення сприятливих умов для розвитку самодостатньої територіальної громади, підтримання стабільного та задовільного стану навколишнього природного середовища.

4. Заходи та інвестиційні проекти в рамках Стратегії, за умов їх належного виконання, не несуть негативних наслідків для довкілля та здоров'я населення, а також враховують можливості та переваги, які продукуються в результаті покращення екологічної ситуації у формі кумулятивних, мультиплікативних та синергічніх ефектів в межах регіональної господарської системи.

5. Напрями і заходи Стратегії добре узгоджуються зі стратегічними цілями державної екологічної політики та сприяють поліпшенню умов життєдіяльності та здоров'я населення Вижницької територіальної громади в цілому.

6. Реалізація Стратегії з великою долею ймовірності не повинна призвести до появи нових негативних впливів на довкілля, у тому числі на здоров'я населення.

7. У Звіті СЕО Стратегії на виконання обґрунтованих рекомендацій запропоновано впровадити інструменти ефективного і багатостороннього моніторингу впливів на довкілля, у тому числі на здоров'я населення. Запропоновано систему індикаторів проведення моніторингу відповідно до ключових екологічних викликів та потенційних ризиків реалізації Стратегії.

З огляду на зазначене, можна стверджувати, що в цілому розроблення Стратегії було проведено з урахуванням ймовірних впливів на довкілля та стан здоров'я населення та прагненням нівелювати негативні наслідки.

Реалізація Стратегії сприятиме зменшенню антропогенного навантаження на довкілля, поліпшенню здоров'я населення та умов його життєдіяльності.